

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут"
Освітня програма	22118 Міжнародна економіка
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	292 Міжнародні економічні відносини

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	22118
Назва ОП	Міжнародна економіка
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Спеціальність	292 Міжнародні економічні відносини
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Дорошкевич Катерина Олегівна, Кравченко Маргарита Ігорівна, Чепеленко Анжеліка Михайлівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	12.01.2022 р. – 14.01.2022 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://khai.edu.ua/education/licenzuvannya-ta-akreditaciya/vidomosti-pro-samoocinyuvannya-osvitnoi-programi/
Програма візиту експертної групи	https://khai.edu.ua/education/licenzuvannya-ta-akreditaciya/plan-akreditacii/2022-rik/sichen-2022-roku/

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Експертна група пересвідчилася у відповідності фактів, викладених у Відомостях про самооцінювання ОП. Під час роботи експертна група з'ясувала, що підстав для прийняття рішення у відмові в акредитації ОП «Міжнародна економіка» немає. Наявні всі нормативно-правові документи, необхідні для здійснення освітньої діяльності. Цілі ОП «Міжнародна економіка» відповідають місії та стратегії розвитку Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (далі - ХАІ). Матеріально-технічні, кадрові та навчально-методичні ресурси є достатніми для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Структура ОП «Міжнародна економіка» передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії ЗВО. ОП «Міжнародна економіка» та процес її реалізації в ХАІ загалом відповідають вимогам, щодо забезпечення якості освіти. Слабкі сторони не є критичними й можуть бути ліквідовані в робочому порядку. Гарант програми та керівництво ХАІ продемонстрували готовність удосконалюватися та працювати на розвиток ОП «Міжнародна економіка» й процесу її реалізації.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. Під час роботи щодо створення та удосконалення ОП відбувається постійний моніторинг ринку праці, який впливає на формування компетентностей ОП та досягнення відповідних РН. 2. Оновлення ОП проводиться з урахуванням стратегії розвитку Харківської області та Стратегії відродження вітчизняного авіабудування на період до 2030 р., тенденцій ринку праці та зворотного зв'язку від ЗВО та роботодавців. 3. Для якісної реалізації ОП створені відповідні умови: надзвичайно потужна МТБ, яка вдосконалюється та оновлюється, що дає можливість повністю забезпечити навчальний процес, досягти визначених ОП цілей та ПРН, підготувати висококваліфікованого фахівця; яке є безпечним для життя та здоров'я всіх учасників освітнього процесу й задовольняє їх потреби та інтереси та забезпечує безоплатний доступ до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів. 4. Наявність та оновлення нормативних документів щодо процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП до якого активно долучаються НПП, ЗВО, представники студ.самоврядування та роботодавці, пропозиції та рекомендації яких враховуються при оновленні ОП. 5. Публічний доступ та наявність чітких та зрозумілих правил прийому на навчання, які не містять дискримінаційних положень та враховують особливості; розроблений механізм визнання результатів навчання, отриманих у інших ЗВО та у неформальній освіті та можливості долучитися до програм академічної мобільності та неформальної освіти. 6. Освітні компоненти ОП складають логічну взаємопов'язану систему та забезпечують розвиток soft skills; застосовуються як традиційні, так і інноваційні методи навчання. 7. До викладання освітніх компонентів ОП залучені НПП з відповідною академічною і професійною кваліфікацією та професіонали-практики. 8. Індивідуальна освітня траєкторія ЗВО реалізується шляхом значного переліку ВК, особливої системи їх вибору. 9. ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку, результати якої вказують на задоволеність ЗВО компетентностями (отриманими або розвиненими). 10. Принципи академічної свободи збережені як для ЗВО так і НПП; студентоцентризований підхід реалізується в повному обсязі. 11. ХАІ дотримується прозорої політики проведення контрольних заходів, дотримання академічної доброчесності та оцінювання РН ЗВО, які закріплені в нормативно-правових документах ХАІ, які та оприлюднені на сайті у відкритому доступі. 12. Залучення ЗВО до наукових заходів та НПП до інтернаціоналізації діяльності ЗВО через стажування та гранти у іноземних ЗВО. 13. Наявність та дієвість психологічної служби, студентського самоврядування та студентського омбудсмена. 14. Свідоме дотримання академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу та оперативне реагування на сучасні зміни у вимогах до реалізації освітнього процесу й забезпечення його якості. 15. Забезпечення прозорості та публічності основних документів і процедур, що регулюють освітній процес за ОП «Міжнародна економіка» та в ЗВО в цілому.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. ОП повною мірою не відповідає СВО ступеня «бакалавр» за спеціальністю 292 «МЕВ», (наказ МОН України від 04.03.20 р. №357); цілі ОП відмінні від цілей, які визначені СВО. 2. Обсяг окремих освітніх компонентів ОП не відображає фактичне навантаження ЗВО, обсяг СРС не має чітких меж у бюджеті часу ЗВО для освітніх компонентів ОП; відсутні описи окремих дисциплін, вибір яких передбачено ОП. 3. Низька популяризація неформальної освіти серед ЗВО та можливостей її отримання під час навчання. 4. Інтернаціоналізація діяльності забезпечується лише можливістю участі ЗВО в програмах академічної мобільності, міжнародних конференціях та стажуваннях НПП; низький рівень НДР в рамках співробітництва з закордонними ЗВО; відсутність у плані підвищення кваліфікації та стажування інформації щодо іноземних стажувань НПП. 5. Відсутність затвердженого рівня унікальності роботи (допустимий % схожості). 6. Відсутність практик залучення представників роботодавців до навчального процесу, незважаючи на їх готовність та виявлене бажання. 7. Не встановлено документу (ів), які визначали б чітку та зрозумілу політику та процедури вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями та дискримінацією. 8. Не доведено наявності практики врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників за ОП. 9. Встановлено випадок невчасного реагування на виявлені недоліки за ОП (перегляд застарілих джерел). 10. Неможливість перевірити факт оприлюднення на сайті ХАІ таблиці пропозицій та рекомендацій громадських обговорень за ОП. Рекомендації: 1. Забезпечити відповідність програмних компетентностей СВО ступеня «бакалавр» за спеціальністю 292 «МЕВ» (наказ МОН України від 04.03.20 р. №357); наблизити предметне поле ОП до СВО.

2. Забезпечити рівні умови вибору ЗВО ВК шляхом опису усіх дисциплін, вибір яких передбачено ОП та переглянути, зазначені у відповідних документах, обсяги СРС освітніх компонентів ОП. 3. Залучати ЗВО до НО шляхом її популяризації із залученням сучасних ІТ, допомагати у пошуку та виборі програм НО, оформлені документів. 4. Поглибити співпрацю з іноземними ЗВО, що сприятиме подальшій інтернаціоналізації діяльності ХАІ; сприяти підвищенню кваліфікації НПП та стажуванню у іноземних ЗВО, на підприємствах. 5. Врегулювати рівень унікальності робіт, аби надати можливість обґрунтовано оцінювати наявність чи відсутність порушень академічної доброчесності. 6. Розглянути можливість залучення представників роботодавців до навчального процесу. 7. Розглянути питання щодо прийняття документу, який би визначав чітку та зрозумілу політику та процедури вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями та дискримінацією. 8. Розглянути можливість розробки алгоритму формування та врахування інформації кар'єрного шляху випускників за ОП та налагодження співпраці з ними. 9. Вчасно реагувати на виявлені недоліки за ОП. 10. Розглянути можливість зберігання фактів оприлюднення на сайті таблиці пропозицій та рекомендацій громадських обговорень за ОП.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Освітня програма «Міжнародна економіка» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» першого (бакалаврського) рівня має чітку визначену мету, що полягає у підготовці висококваліфікованих фахівців у сфері міжнародних економічних відносин, які мають теоретичні знання, володіють сучасним економічним мисленням і прикладними навичками, необхідними для розв'язання завдань та проблем реалізації міжнародних зв'язків суб'єктів міжнародних економічних відносин у сферах авіації, космонавтики, машинобудування, інформаційних технологій, а також в суміжних галузях. Цілі ОП «Міжнародна економіка» корелюють місії ЗВО (розвиток аерокосмічної галузі в Україні та в світі шляхом підготовки висококваліфікованих фахівців і проведення наукових досліджень у сферах авіації, космонавтики, машинобудування, інформаційних технологій, а також в суміжних галузях). Місія та цілі університету відображає Стратегія розвитку Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» на 2020-2030 роки (<https://khai.edu.ua/university/universitet-sogodni2/strategiya-rozvitku-universitetu/>). Вони зафіксовані також у Кодексі етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenti/kodeks-etichnoi-povedinki/>), Статуті Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenti/statut-universitetu1>). На момент впровадження ОП «Міжнародна економіка» у 2017 р. реалізовувалась стратегія розвитку ХАІ на період до 2020 р., про що у ході зустрічі із керівником та адміністрацією ЗВО розповів начальник навчально-методичного відділу доц. Романов М. С. Особливість ОП полягає в міждисциплінарному підході до вивчення предметної області у сфері міжнародних економічних відносин шляхом поєднання економічних, правових, управлінських та інформаційно-технологічних підходів, врахуванні сучасних аспектів діджиталізації економіки та міжнародних бізнес-комунікацій при розробці обов'язкових та спеціальних (фахових) освітніх компонент, обов'язковому вивченні двох іноземних мов. Мета та цілі ОП «Міжнародна економіка» імplementовані в місію та стратегію розвитку ХАІ шляхом підготовки фахівців міжнародних економічних відносин, для яких розширені спеціальні (фахові) компетенції внаслідок поглибленого вивчення аспектів міжнародних економічних зв'язків у сферах авіації, космонавтики, машинобудування, інформаційних технологій, а також в суміжних галузях у розрізі структурних освітніх компонент.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ОП «Міжнародна економіка» розроблена з урахуванням позицій та потреб стейкхолдерів, що підтверджуються як наданими документами, відомостями про самооцінювання ОП, так і результатами інтерв'ю. Здобувачі вищої освіти та представники студентського самоврядування зазначили, що долучаються до вдосконалення ОП (у ході анкетувань та соціопитувань із застосуванням електронних ресурсів ХАІ (<http://surl.li/aaejh>), звернень до НПП чи кураторів груп, гаранта, участі у засіданнях кафедр тощо). Здобувачка вищої освіти 4 р.н. Царицина Н. С., студентський омбудсмен Замелюхіна А. О. підтвердили, що проходили анкетування щодо якості освітніх програм та дотримання принципів доброчесності учасниками освітнього процесу у березні 2021 р. (<http://surl.li/arese>) та були серед ініціаторів збільшення мовної підготовки ОП. Запрошена на резерву зустріч випускниця кафедри 605

Воробієнко Д.О., що була представником від здобувачів щодо погодження ОП підтвердила збільшення мовленнєвих компонент ОП за вимогою здобувачів вищої освіти (ОК 26 Друга іноземна мова). Завідувач лабораторії управління і просування Web-ресурсів Харченко А.А. довів до відома ЕГ, що проєкт ОП доступний для ознайомлення за посиланням (<https://khai.edu.ua/education/osvitni-programi-i-komponenti/gromadske-obgovorennia/>) один місяць до проведення засідання Вченої Ради. Після затвердження ОП проєкт більше не доступний за наведеним посиланням. Комунікації з випускниками ХАІ здійснюються через роботу «Асоціації випускників ХАІ» (<https://khai.edu.ua/university/asociaciya-vipusknikov/>), про що розповів у ході зустрічі директор Центру зв'язків з громадськістю Ігнат'єв Д.С. Щодо засобів онлайн комунікацій та комунікаційних порталів із обговорення питань вдосконалення ОП, то вони у діяльності ХАІ не розвинені. Цілі та програмні результати ОП сформульовані відповідно до запитів роботодавців, що підтверджується рецензіями, протоколами засідання кафедри 605, інтерв'ю. Договори про співпрацю з роботодавцями ЕГ не надано, проте стейкхолдерами підтверджено їх наявність. Стейкхолдери залучались до формулювання цілей та визначення результатів ОП шляхом участі у робочій групі із її розроблення, засіданнях кафедри, що підтвердив Токарев Ю.Р. віце-президент Aerovista FZE (протокол № 12 засідання кафедри 605 від 31.05.2021р. надано ЕГ). Усі висловлені стейкхолдерами пропозиції були враховані у ОП, що підтвердила Ситник О.Б. директор ДП «Український державний інститут по проектуванню заводів важкого машинобудування». Нею внесено пропозиції щодо включення до ОП ОК 40 Міжнародна бізнес аналітика, ОК 6 Основи економіки бізнесу. До роботи над цілями та результатами програми також активно долучаються НПП кафедр, які реалізують дану ОП та академічна спільнота. Зокрема, враховані пропозиції: Матвеевої А. В., що було з'ясовано під час інтерв'ю; Дем'яненко О.С., що підтверджено витягом з протоколу №3 засідання кафедри 605 від 29.09.2021 р. Фактів відхилення пропозицій при формуванні цілей та визначені результатів ОП не виявлено.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі, мета та програмні результати навчання ОП сформовані із врахуванням особливостей розвитку спеціальності «Міжнародні економічні відносини». У звіті про самоаналіз вказано, що ОП сформовано із врахуванням досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних програм: Одеського національного економічного університету, Національного університету харчових технологій, Національного авіаційного університету, Lazarski University (ОП «International Relations» (<http://surl.li/aqdyg>), «Business economics» (<http://surl.li/aqeco>)); London Metropolitan University (ОП «Economics–BSc» (<http://surl.li/aqeo0>)) тощо. Під час інтерв'ю із гарантом ОП Носач Л.Л. з'ясовано, що аналізування наведених вище ОП передбачало вивчення Інтернет ресурсів, які висвітлюють ОК та їх забезпечення. При цьому фактів врахування чи запозичення ОК із наведених вище програм гарантом не відзначено. ЕГ надано договір про співробітництво між факультетом економіки і менеджменту ХАІ та факультетом прикладних наук Суспільної академії наук в м. Краків. Проте у рамках співробітництва при формуванні ОП «Міжнародна економіка» не враховано жодної ОП цього ЗВО. З урахуванням тенденцій розвитку спеціальності та вимог ринку праці, на кафедрі 605 двічі на рік заслуховуються результати аналізування ринку праці за ОП (<http://surl.li/arhmk>), які сформовано внаслідок вивчення Інтернет середовища та Job-ресурсів (відповідальний працівник Дем'яненко О.С.). Витяг із протоколу №3 засідання кафедри 605 від 29.09.2021 р. щодо заслуховування результатів аналізування ринку праці наданий ЕГ. З урахуванням його результатів уточнено програмні результати навчання ОП (ПРН 29-31), виявлено потребу у аналітиках міжнародних економічних відносин, здатних працювати у транснаціональних корпораціях. Про це зазначено гарантом Носач Л.Л. у ході інтерв'ювання. З урахуванням стратегії розвитку Харківській області та Стратегії відродження вітчизняного авіабудування на період до 2030 р. (розпорядження Каб. Мін. України від 10 травня 2018 р. № 429-р.) відбувається оновлення змісту та структури ряду ОК ОП: розробляються нові теми курсів, оновлюється тематика курсових робіт та дипломного проектування (Наказ № 488-ут від 26.04.2021р. «Про затвердження тем, керівників і консультантів дипломних проєктів (робіт)» надано ЕГ). З урахуванням тенденцій розвитку галузі, ОП доповнено обов'язковою ОК Міжнародна авіаційна логістика, удосконалено перелік ВК (протокол засідання кафедри 605 № 14 від 26 червня 2020 р., що надано ЕГ). Логіка врахування галузевого та регіонального аспекту розкрита на зустрічі із роботодавцями. Так, зокрема, Токарев Ю., Ситник О. та Максименко О. вказали на особливі вимоги до фахівців міжнародних економічних відносин, які виникають у сфері авіації та космонавтики та регіональні аспекти їх забезпечення. Роботодавцями наголошено на потребі поглибленого вивчення фахівцями, здатними працювати сферах авіації, космонавтики, машинобудування іноземних мов, інформаційних технологій, правових дисциплін, що забезпечено ОП.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти ступеня «бакалавр» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 04.03.2020 р (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/>). ОП «Міжнародна економіка» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» частково враховує діючий стандарт для першого (бакалаврського) освітнього рівня за спеціальністю. У ОП «Міжнародна економіка» вказано кваліфікацію: «бакалавр з міжнародних економічних відносин», що не повною мірою відповідає стандарту. Серед переліку компетентностей ОП «Міжнародна економіка» існують такі відповідності Стандарту вищої освіти ступеня «бакалавр» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини»: у ОП відображено ЗК1, ЗК3, ЗК4, ЗК6, ЗК8,

ЗК10, що визначені стандартом; серед спеціальних (фахових) компетенцій ОПП містить СК1, СК5, СК6, СК9, СК10, визначених стандартом; серед програмних результатів навчання стандарту тотожні ПРН3, ПРН6, ПРН12, ПРН13, ПРН17, ПРН18 (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/>). Решту компетентностей ОП викладено у власному трактуванні групи забезпечення. ЕГ надано таблицю відповідності ЗК, СК та ПРН навчання ОП «Міжнародна економіка» Стандарту вищої освіти із галузі знань 29 Міжнародні відносини, спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» (blob:<https://office.naq.gov.ua/5fe59b2a-1922-43f9-bff3-ob4c591f481f>). Інтегральна компетентність ОП та програмні результати навчання відповідають вимогам 6 рівня Національної рамки кваліфікацій та першому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>). Проте програмні результати навчання не повною мірою досягаються в межах освітніх компонентів, зазначених в ОП, внаслідок зазначених вище невідповідностей.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Під час роботи щодо створення та удосконалення ОП відбувається постійний моніторинг ринку праці, який впливає на формулювання компетентностей ОП та досягнення відповідних результатів навчання. Оновлення проводиться з урахуванням стратегії розвитку Харківської області та Стратегії відродження вітчизняного авіабудування на період до 2030 року (розпорядження Каб. Мін. України від 10 травня 2018 р. № 429-р.). Співпрацю із стейкхолдерами вважаємо системною та структурованою, вона дозволяє розуміти тенденції розвитку ринку праці та їх використати при удосконаленні ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

ОП повною мірою не відповідає Стандарту вищої освіти ступеня «бакалавр» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 04.03.2020 р. При формуванні та удосконаленні ОП не враховано досвід факультету прикладних наук Суспільної академії наук в м. Краків, із яким підписано договір про співробітництво. Рекомендації ЗВО: слід уточнити кваліфікацію, яку отримують студенти ОП «Міжнародна економіка» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» (бакалавр міжнародних економічних відносин) та забезпечити відповідність програмних компетентностей Стандарту вищої освіти ступеня «бакалавр» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 04.03.2020 р.; у подальшому під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП слід ретельніше врахувати досвід аналогічних вітчизняних та іноземних програм. Зокрема, слід враховувати досвід факультету прикладних наук Суспільної академії наук в м. Краків, із яким підписано договір про співробітництво.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОП та освітня діяльність за цією програмою частково відповідає критерію 1. Освітньо-професійна програма не у повній мірі дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти. Цілі ОП цілком відповідають стратегії Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут». Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту. Механізми залучення стейкхолдерів до формулювання цілей та ПРН розгалужені, системні та результативні.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг ОП Міжнародна економіка» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» - 240 кредитів ЄКТС, що відповідає Закону України «Про вищу освіту» та стандарту вищої освіти ступеня «бакалавр» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини», який затверджений наказом Міністерства освіти і науки

України від 04.03.2020р. (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/>). Обсяг дисциплін за вибором здобувачів вищої освіти становить 61 кредит ЄКТС, що становить понад 25 % загального обсягу ОП (<https://khai.edu.ua/education/osvitni-programi-i-komponenti/osvitni-programi-bakalavriv/mizhnarodna-ekonomika2/perelik-komponentiv20/>). Проте відзначено різний обсяг годин та кількість кредитів, визначених для окремих навчальних дисциплін (ОК 23. Міжнародні економічні відносини, ОК 33. Міжнародна інвестиційна діяльність тощо) у переліку компонентів ОП та у силабусах, які розміщені у середовищі mentor (<https://mentor.khai.edu>). Це свідчить про інформування здобувачів освіти щодо необхідності виконання навчального плану у обсягу, відмінного від заявленого у ОП. 9 кредитів ОП припадає на загальну практичну підготовку, що включає 3 види практик (навчальна, ознайомча та виробнича практика) та перевищує мінімальний обсяг практики встановлений Стандартом (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/>). Профіль освітньої програми розміщений на сайті університету у розділі освіта (<https://khai.edu.ua/education/osvitni-programi-i-komponenti/osvitni-programi-bakalavriv/mizhnarodna-ekonomika2/>).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОП «Міжнародна економіка» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» має чітку структуру, а освітні компоненти, які включені до освітньо-професійної програми (<https://khai.edu.ua/education/osvitni-programi-i-komponenti/osvitni-programi-bakalavriv/mizhnarodna-ekonomika2/>) утворюють логічну та взаємопов'язану систему. Освітня складова програми передбачає 240 кредитів ЄКТС, з них: 161 кредит ЄКТС для обов'язкових навчальних дисциплін, 61 кредит ЄКТС охоплюють дисципліни за вибором, 9 кредитів – загальна практична підготовка і 9 кредитів – підготовка кваліфікаційної роботи та захист. В тому числі передбачено 26 кредитів на дисципліни, спрямовані на здобуття мовних компетентностей, що підтверджує особливості даної ОП. ОП містить обов'язкову дисципліну ОК 26. «Друга іноземна мова» (7,5 кредитів), наявність якої пояснена керівництвом університету, гарантом ОП. Освітня програма містить структурно-логічну схему, яка демонструє взаємозв'язок обов'язкових освітніх компонентів для досягнення результатів навчання. У сукупності обов'язкові освітні компоненти призводять до досягнення програмних результатів навчання. Проте спостерігаються певні неузгодженості у логіці викладання ОК, наприклад, у ОП 2020 р. така дисципліна 2 семестру як ОК. 9 «Основи авіакосмічної техніки» жодним чином не пов'язана з дисциплінами 1 семестру. Усі результати навчання охоплені змістом даної ОП.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Загалом зміст ОП «Міжнародна економіка» відповідає предметній області спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» (<https://khai.edu.ua/education/osvitni-programi-i-komponenti/osvitni-programi-bakalavriv/mizhnarodna-ekonomika2/>). Проте ціль ОП визначено як «Формування у здобувачів освіти комплексу знань, умінь та навичок для застосування у професійній діяльності у сфері міжнародних економічних відносин: розв'язання і узагальнення практичних задач у своїй професійній діяльності з використанням фундаментальних та спеціальних прикладних методів, дослідження міжнародних економічних відносин та міжнародних процесів». Це частково відповідає цілі навчання, яку стандартом визначено як «Підготовка фахівців, здатних розв'язувати спеціалізовані складні задачі і практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у сфері міжнародних економічних відносин» (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/2020/03/292-mizhna-econom-vidnosyny-B.pdf>). Посилання на окремі силабуси та робочі програми вибірових ОК, визначених для ОП «Міжнародна економіка» відсутні на сайті університету (блок «Основи менеджменту якості» <https://khai.edu.ua/education/osvitni-programi-i-komponenti/vibirkovi-komponenti/minor/osnovi-menedzhmentu-yakosti/>; блок «Логістика» <https://khai.edu.ua/education/osvitni-programi-i-komponenti/vibirkovi-komponenti/minor/pidpriemnistvo-torgivlya-ta-birzova-diyalnist/> тощо). Усі освітні компоненти ОП «Міжнародна економіка» мають зв'язок зі спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» (ОК 17 Міжнародний маркетинг (4 кр), ОК 23 Міжнародні економічні відносини (4 кр), ОК 24 Міжнародні валютно-фінансові і кредитні відносини (4кр), ОК 25 Міжнародна безпека України (4 кр), ОК 29 Міжнародна економіка (4 кр), ОК 30 Міжнародна авіаційна логістика (4 кр), ОК 33 Міжнародна інвестиційна діяльність (4 кр), ОК 35 Міжнародний бізнес (4,5 кр) тощо, що дозволяє досягти ПРН та підготувати фахівця зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини». ОК пропорційно розподілені між семестрами: 1,7 семестр (28,5 кр.) забезпечується обов'язковими і 2 вибіровими компонентами; 2,4,8 семестр (31,5 кр) забезпечується обов'язковими і 2 вибіровими компонентами; 3,5 семестр (28,5 кр) забезпечується обов'язковими і 1 вибіровим компонентом; 6 семестр (31,5 кр) забезпечується обов'язковими і 3 вибіровими компонентами. В ОП наявні ОК (ОК 37 БЖД, охорона праці, екологія та цивільний захист, ОК 9 Основи авіакосмічної техніки), які відповідають галузевим особливостям та діяльності ХАІ. РН забезпечуються обов'язковими дисциплінами та посилюються вибіровими.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у

обсязі, передбаченому законодавством.

ОП «Міжнародна економіка» передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, що відбувається через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством. Цей процес регулюється Статутом Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<http://surl.li/apndx>), Положенням «Про забезпечення права студентів на вибір навчальних дисциплін і порядок формування індивідуального навчального плану студента» (<http://surl.li/apndw>), Положенням «Про організацію освітнього процесу» (<http://surl.li/kttf>). Індивідуальні освітні траєкторії реалізуються через індивідуальні навчальні плани студентів, процедура формування яких регламентується Положенням «Про забезпечення права студентів на вибір навчальних дисциплін і порядок формування індивідуального навчального плану студента» (<http://surl.li/apndw>). ЕГ надані індивідуальні плани студентів усіх курсів (відповідь на запит № 17). Вивчення змісту індивідуальних планів свідчить про наявність у них інформації щодо обраних студентами навчальних дисциплін. Перелік вибіркового дисциплін та їхні програми розташовані на сайті університету (<https://khai.edu.ua/education/osvitni-programi-i-komponenti/osvitni-programi-bakalavriv/mizhnarodna-ekonomika2/navchalni-plani18/2021-rik-naboru73/>). Під час інтерв'ю здобувачі підтвердили наявність процедури вільного вибору дисциплін та детально розкрили особливості її реалізації, підтвердили своє право на вибірковість та поінформованість щодо такої процедури. В університеті розроблено особливий порядок вибору дисциплін, про що наголосив навчально-методичного відділу Романов М. С. Завдяки використанню відповідних алгоритмів система автоматично розподіляє здобувачів освіти на вибіркові компоненти ОП, залежно від визначеної ними пріоритетності. Також експертній групі надано докази застосування розробки університету щодо забезпечення процедури вибору дисциплін здобувачами освіти у порядку їх ранжування (доповнення до відповіді на запит № 18). У процесі аналізу встановлено відсутність опису для навчальної дисципліни «Самоменеджмент» (<https://khai.edu.ua/education/osvitni-programi-i-komponenti/vibirkovi-komponenti/disciplina-individualnogo-viboru-1/samomenedzhment/>), «Ділова етика та конфліктологія в міжнародному середовищі» (<https://khai.edu.ua/education/osvitni-programi-i-komponenti/osvitni-programi-bakalavriv/mizhnarodna-ekonomika2/navchalni-plani18/2021-rik-naboru73/>) тощо. Вибіркова компонента освітньої складової ОП «Міжнародна економіка» передбачає: ВК7 Математичний блок на вибір; ВК8-11 Minor (дисципліни 1-4); ВК12-14 Дисципліни індивідуального вибору. Широкий перелік навчальних дисциплін студентів, що включає такі навчальні дисципліни як «Оптимізація та просування сайтів (SEO)», «Пневмоприводи та автоматика» тощо забезпечує формування особистості здобувача вищої освіти відповідно до їхніх інтересів.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОП «Міжнародна економіка» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів через проходження трьох видів практик загальним обсягом 9 кредитів. Проходження такої практичної підготовки регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/polozhenniyai/polozhennya-yaki-regulyuyut-poryadok-zdiysnennya-osvitnogo-procesu/polozhennya-pro-organizaciyu-osvitnogo-procesu/>), силабусами практик. Практична підготовка формує у здобувачів освіти такі компетентності: ОК 21 Ознайомча практика (ЗК 3, 4, 8, 9, 10; СК 4, 6, 14, 15); ОК 31 Виробнича практика (ЗК 1-13; СК 13, 14, 16, 18, 20-22); ОК 10 Навчальна практика (ЗК 1, 3, 4, 6, 7, 9-12; СК 4, 14). Силабуси практик розміщені за посиланнями (навчальна практика: https://khai.edu/assets/files/robochi-programi/292/2021-2022/2021/ok10_navchalna-praktika.pdf; ознайомча практика: https://khai.edu/assets/files/robochi-programi/292/2021-2022/2021/ok21_oznajomcha-praktika.pdf; виробнича практика: https://khai.edu/assets/files/robochi-programi/292/2021-2022/2021/ok31_virobnicha-praktika.pdf) експертній групі надано щоденники практик та звіт про проходження практики студентами (відповідь запит № 21; доповнення до відповіді запит № 21). За даною ОП відсутній перелік баз виробничої практики (<https://khai.edu.ua/studentu/trudoustrojstvo/praktika/perelik-pidpriemstv-dlya-prohodzhennya-praktiki/>), а здобувачі мають можливість проходження її на кафедрі аналогічно до інших видів практик за даною ОП. Про це на у ході інтерв'ювання повідомив керівник практики від кафедри Либа В.О., а також підтвердив випускник ОП «Міжнародна економіка» Афанасьєв А. ЕГ надано договір про співпрацю із ТОВ «Турал Україна», «Турал С» ЕООД, проте ОП не передбачено прийняття ними здобувачів освіти на практику. Гарант ОПП Носач Л.Л. пояснила це карантинними обмеженнями у зв'язку із пандемією Covid-19 та неможливістю закордонного відрядження студентів до Болгарії. На зустрічі із роботодавцями факт прийняття здобувачів освіти на практику з їх наступним працевлаштуванням не було підтверджено. Здобувачі вищої освіти, зокрема Царицина Н.С., підтвердили факт проходження виробничої практики на підприємстві та задоволеність компетентностями, отриманими (розвиненими) під час практичної підготовки.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ОП «Міжнародна економіка» містить ОК, які передбачають набування здобувачами освіти таких соціальних навичок: комунікації, лідерства, здатності брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміння вирішувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, здатність логічно, системно і критично мислити тощо. А саме, здобувачі освіти можуть розвинути soft skills при вивченні дисциплін: ВК1 Українські студії, ВК 5 Формування системного наукового світогляду, ОК 3 Розвиток економічного світогляду, ОК 4 Самоменеджмент,

ОК 10 Навчальна практика, ОК 19 Економіка праці і соціально-трудова відносини, ОК 20 Ділова етика та конфліктологія у економічному середовищі, ОК 31 Виробнича практика, ОК 38 Економічна дипломатія і міжнародна економічна політика, ОК 41 Кваліфікаційна робота бакалавра тощо. У звіті по самоаналізу вказано, що ОП «Міжнародна економіка» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» розвиває soft skills завдяки участі у наукових конференціях кафедри, Університету та інших ЗВО, дебатах, студентських конкурсах, захисті наукових робіт, науково-дослідних гуртках, тренінгах, семінарах. Здобувачами освіти підтверджено їх участь у наукових конференціях. На сайті ХАІ міститься інформація щодо роботи наукових гуртків «Міжнародний бізнес» та «Цифровий маркетинг» кафедри 605 (<https://studgorodok.khai.edu/ua/nauka/naukovi-gurtki/naukovij-gurtok-mizhnarodnij-biznes/>, <https://studgorodok.khai.edu/ua/nauka/naukovi-gurtki/naukovij-gurtok-cifrovij-marketing/>), положення про ці гуртки (<https://studgorodok.khai.edu/ua/university/normativna-baza/polozhenniya1/polozhennya-pro-naukovu-diyalnist-polozhennya-pro-naukovij-gurtok-cifrovij-marketing/>, <https://studgorodok.khai.edu/ua/university/normativna-baza/polozhenniya1/polozhennya-pro-naukovu-diyalnist-polozhennya-pro-naukovij-gurtok/>). Розширенню рамок соціалізації сприяє можливість неформальної освіти, на яку здобувачі мають право відповідно до Положення «Про організацію освітнього процесу в ХАІ» (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/polozhenniya1/polozhennya-yaki-regulyuyut-poryadok-zdijsnennya-osvitnogo-procesu/polozhennya-pro-organizaciyu-osvitnogo-procesu/>).

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

ОП «Міжнародна економіка» передбачає наявність аудиторних занять – менше 50%; самостійної роботи – понад 50% бюджету часу, про що повідомив ЕГ начальник навчально-методичного відділу Романов М. С. Це також підтверджено шляхом перевірки змісту робочих програм дисциплін, силабусів. Проте для дисциплін мовневої підготовки, обсяг самостійної роботи може перевищувати обсяг аудиторної роботи, про що на зустрічі із працівниками структурних підрозділів повідомив Романов М. С. Також у процесі вивчення силабусів навчальних дисциплін виявлено факт перевищення обсягу аудиторної роботи над самостійною для вибіркової навчальної дисципліни «Мова у виробничій галузі» (https://khai.edu/assets/files/silabusi/s_b_usi_mova-u-virobnichij-galuzi.pdf). Самостійна робота здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/polozhenniya1/polozhennya-yaki-regulyuyut-poryadok-zdijsnennya-osvitnogo-procesu/polozhennya-pro-organizaciyu-osvitnogo-procesu/>) та Положенням про самостійну роботу студентів в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/polozhenniya1/polozhennya-yaki-regulyuyut-poryadok-zdijsnennya-osvitnogo-procesu/polozhennya-pro-samostijnu-robotu-studentiv/>). Зокрема, у п. 2.1 Положення про самостійну роботу студентів в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» визначено, що навчальний час, відведений на самостійну роботу студента, регламентується робочим навчальним планом і повинен складати не менше, ніж 1/3 і не більше, ніж 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного на вивчення окремої навчальної дисципліни (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/polozhenniya1/polozhennya-yaki-regulyuyut-poryadok-zdijsnennya-osvitnogo-procesu/polozhennya-pro-samostijnu-robotu-studentiv/>). П. 3.22.14 Положення про організацію освітнього процесу в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» вказує на те, що під час формування навчального плану з певної освітньої програми для денної форми здобуття освіти планують, що аудиторне навантаження має становити від 33 до 50 відсотків загального обсягу навантаження (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/polozhenniya1/polozhennya-yaki-regulyuyut-poryadok-zdijsnennya-osvitnogo-procesu/polozhennya-pro-organizaciyu-osvitnogo-procesu/>). Робочі програми дисциплін та силабуси містять інформацію про організування самостійної роботи, яка доводиться до відома здобувачів освіти під час першого навчального заняття, що підтверджено у ході інтерв'ювання. Здобувачі підтвердили обізнаність із формах, методах самостійної роботи, а вчений секретар НТБ (бібліотеки) Олійник І.В. вказала на доступ до електронної бібліотеки та читального залу.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти за ОП «Міжнародна економіка» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» не передбачена. Проте згідно Положення про дуальну форму здобуття освіти в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/polozhenniya1/polozhennya-yaki-regulyuyut-poryadok-zdijsnennya-osvitnogo-procesu/polozhennya-pro-dualnu-formu-zdobuttya-osviti/>) розглядається можливість її запровадження та

створюються передумови, про що у процесі інтерв'ювання зазначила начальник відділу міжнародних зв'язків Штеймілер І.О.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Освітні компоненти ОП «Міжнародна економіка» складають логічну взаємопов'язану систему. ОП забезпечує розвиток soft skills через вибіркові освітні компоненти, тренінги, конференції, наукові гуртки тощо. Індивідуальна освітня траєкторія здобувачів освіти реалізується шляхом значного переліку вибіркових дисциплін, особливої системи їх вибору та організування самостійної роботи. ОП «Міжнародна економіка» та навчальний план передбачають практичну підготовку, результати якої вказують на задоволеність здобувачів компетентностями, отриманими або розвиненими під час її проходження.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Цілі ОП «Міжнародна економіка» відмінні від цілей, які визначені стандартом спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини». Обсяг окремих освітніх компонентів (кредитів) ОП «Міжнародна економіка» не відображає фактичне навантаження здобувачів, обсяг самостійної роботи не має чітких меж у бюджеті часу здобувачів освіти для освітніх компонентів ОП. ОП повною мірою не забезпечено умови вибору студентом вибіркових освітніх компонент, адже відсутні описи окремих навчальних дисциплін, вибір яких передбачено ОП. Рекомендації ЗВО: наблизити предметне поле ОП «Міжнародна економіка» до Стандарту вищої освіти із галузі знань 29 Міжнародні відносини, спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»; забезпечити рівні умови вибору студентом вибіркових освітніх компонент шляхом опису усіх навчальних дисциплін, вибір яких передбачено ОП та належне інформування щодо навантаження здобувачів та визначенні обсягу самостійної роботи тощо. За ОП «Міжнародна економіка» не передбачена підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Зміст освітньої програми «Міжнародна економіка» не у повній мірі відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини». Структурно-логічна схема та зміст ОП дозволяє досягти програмних результатів навчання, визначених ОП. ОП «Міжнародна економіка» формує соціальні навички здобувачів, забезпечує їх індивідуальну освітню траєкторію. Необхідно переглянути перелік вибіркових дисциплін у напрямку забезпечення доступності інформації щодо кожної із них для здобувачів освіти. Також, слід передбачити підготовку здобувачів за дуальною формою освіти.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання до ХАІ є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному сайті ХАІ (<https://khai.edu.ua/abiturientu/prijmalna-komisiya/pravila-prijomu1/>). Правила прийому розроблені Приймальною комісією ХАІ (затверджено рішенням ВР університету від 22.12.2021 р. пр.№5 https://khai.edu/assets/files/abiturientu/praviladodatki_2022.pdf) відповідно до Умов прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2022 р. (наказ МОН України від 13.10. 2021 р. №1098) та надають рівні можливості всім бажаючим, що було підтверджено і ЗВО (зустрічі 2,5). В правилах прийому розписані всі особливості вступної кампанії, зокрема терміни подання документів, складання вступних випробувань, оприлюднення результатів та терміни зарахування, пільгові умови тощо. Особливості прийому на навчання до ХАІ (дод.№10 до Правил прийому), місцем проживання яких є тимчасово окупована територія Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, тимчасово окупована територія окремих районів Донецької та Луганської областей, територія населених пунктів на лінії зіткнення або які переселилися з неї після 01 січня 2022 р., визначаються наказом МОН України від 01.03.21 р. № 271. Спеціальність 292 не входить до переліку спеціальностей за якими здійснюються формування та розміщення державного замовлення (дод.3 до Правил прийому). Для конкурсного відбору осіб, які вступають на навчання для здобуття вищої освіти за ступенем бакалавр приймаються особи, які здобули ПЗСО або ОКР молодшого спеціаліста,

освітньо-професійний ступінь фахового молодшого бакалавра, освітній ступінь молодшого бакалавра – для здобуття ступеня молодшого бакалавра, бакалавра (Р.ІІ, п.1. Правил прийому). У додатку №4 до Правил прийому до ХАІ міститься перелік конкурсних предметів, ліцензійні обсяги та обрахування конкурсного балу для вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня молодшого бакалавра, бакалавра на конкурсній пропозиції ХАІ (для здобуття освітнього ступеня бакалавра на основі ПЗСО (п.2.1) та на основі ОКР молодшого спеціаліста, 3 роки навчання (п.3.2) (<https://khai.edu.ua/abiturientu/prijmalna-komisiya/pravila-priema/dodatok-n4/>). Особливостями обрахування конкурсного балу для вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра є (Р.VII, п.7 Правил прийому): на основі ПЗСО переможцям Всеукраїнської олімпіади з математики, яку проводить ХАІ, додатково до конкурсного балу нараховується від 1 до 20 балів згідно з особливим результатом участі в олімпіаді при поданні документів на спеціальності, яким надається особлива підтримка (дод. 2 до Правил прийому); на основі ПЗСО та на основі ОКР молодшого спеціаліста замість результатів ЗНО з української мови можуть використовуватися результати ЗНО з української мови і літератури. При спілкуванні зі здобувачами (зустріч 2) та адміністративним персоналом (зустрічі 4) ЕГ було отримано підтвердження того, що всі вступники на ОП «Міжнародна економіка» мають однакові можливості доступу до навчання.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Прийом на навчання зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» (ОП «Міжнародна економіка») здійснюється відповідно до Правил прийому на навчання до ХАІ. Перелік ОП з розподілом ліцензованих обсягів, за якими планується здійснювати набір у ХАІ (міститься за посиланням <https://khai.edu.ua/abiturientu/prijmalna-komisiya/vicherpnij-perelik/bakalavr1/>), де зазначено, що на ОП «Міжнародна економіка» обсяг ліцензії становить 45 осіб за денною формою навчання та 20 осіб за заочною формою навчання. Навчання іноземних осіб за ОП не передбачено. У додатку №4 до Правил прийому до ХАІ (<https://khai.edu.ua/abiturientu/prijmalna-komisiya/pravila-priema/dodatok-n4/>) зазначено перелік конкурсних предметів та обрахування конкурсного балу для вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра на конкурсній пропозиції ХАІ: на основі ПЗСО (термін навчання 3 р. 10 міс. (п.2.1). конкурсними предметами за ОП є українська мова та література (1 предмет, $K_1 = 0,3$); математика (2 предмет, $K_2 = 0,2$); історія України або іноземна мова, або біологія, або географія, або фізика, або хімія (3 предмет, $K_3 = 0,4$); на основі ОКР молодшого спеціаліста (термін навчання 3 р. (п.3.1) конкурсними предметами за ОП є українська мова та література (1 предмет, $K_1 = 0,25$); математика (2 предмет, $K_2 = 0,25$); третій конкурсний предмет пропонується на вибір вступника ($K_3 = 0,5$). Програма вступного випробування для здобуття освітнього ступеня бакалавра на основі ОКР молодшого спеціаліста за ОП оприлюднена на сайті ХАІ (https://khai.edu/assets/files/vstupni-viprobuvannya/bakalavr/b_292_-mizhnarodna-ekonomika.pdf). Програма вступного випробування включає перелік питань за темами економіка підприємства, основи економічної теорії та статистики й критерії оцінювання знань. Ознайомлення з програмою вступного випробування дає змогу констатувати про врахування особливостей ОП (ОК 2, ОК 3, ОК 7, ОК11, ОК 12, ОК 14, а форма та зміст відповідають рівню початкових (вхідних) компетентностей, потрібних для того, аби розпочати навчання на програмі, з'ясувати рівень теоретичних та практичних навичок. Вступне випробування відбувається у формі індивідуального письмового фахового іспиту, який приймає фахова екзаменаційна комісія зі спеціальності (ОП), склад якої затверджується наказом ректора ХАІ. Вступні випробування відбуваються у вигляді тестів з відповідних тем дисциплін, загальна кількість яких налічує 60 питань. Правильна відповідь на завдання оцінюється у 2 бали. Максимальний бал –120 балів. Тест містить одну правильну відповідь з 4–5 варіантів. Конкурсний бал зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» повинен бути не менш ніж 140 (бал за окремими предметами ЗНО може бути нижчим за 140) (<https://khai.edu.ua/abiturientu/shkolyaru/pitannya-ta-vidpovidi-shhodo-vstupu/>). В результаті ознайомлення ЕГ з документами, які містяться на офіційному сайті ХАІ у розділі «Абітурієнту (Приймальна комісія)» було з'ясовано, що правила прийому на навчання враховують особливості ОП.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу, що підтверджується наявністю положення про організацію освітнього процесу (затверджено ВР від 27.05.20 р. пр. № 11 та введено в дію наказом ректора ХАІ від 28.05.2020 р. № 254, посилання: <https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/polozhennya1/polozhennya-yaki-regulyuyut-poryadok-zdijsnennya-osvitnogo-procesu/polozhennya-pro-organizaciyu-osvitnogo-procesu/>), положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасниками освітнього процесу, редакція 2 (затверджено ВР від 24.03.21 р. пр. № 8 та введено в дію наказом ректора ХАІ від 25.03.2021 р. № 135, СУЯ ХАІ-НМВ-П/001:2021 посилання: <https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/polozhennya1/polozhennya-yaki-regulyuyut-poryadok-zdijsnennya-osvitnogo-procesu/polozhennya-pro-akademichnu-mobilnist/>), положення про прядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці (затверджено ВР від 26.10.20 р. пр. № 3 та введено в дію наказом ректора ХАІ від 26.10.2020 р. № 467, СУЯ ХАІ-НОВ-П/002:2020 посилання: <https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/polozhennya1/polozhennya-yaki-regulyuyut-poryadok-zdijsnennya-osvitnogo-procesu/polozhennya-pro-poryadok-perezarahuvannya/>), де прописана процедура про визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, під час академічної мобільності

та неформальної освіти. Під час зустрічей з гарантом і адміністрацією учасники даних зустрічей переконали ЕГ, що ці положення можуть бути застосовані задля визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні. В той же час під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти було з'ясовано, що здобувачі ВО не приймали участь у програмах стажування, академічної мобільності, що не дає змогу проаналізувати процедуру визнання результатів навчання. При цьому здобувачі ВО обізнані про правила визнання результатів навчання, отриманих від інших закладів освіти під час академічної мобільності. До того ж, здобувачка третього року навчання (денна форма (гр. 631 ме) Дуліна Тетяна Сергіївна завершила оформлення відповідних документів щодо академічної мобільності в Університет Тренто (Італія) за програмою мобільності Erasmus+.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЕГ не встановила випадків визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті за ОП «Міжнародна економіка». Процедuru визнання результатів навчання у неформальній освіті у ХАІ представлено у Положенні про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці (затверджено ВР від 26.10.20 р. пр. № 3 та введено в дію наказом ректора ХАІ від 26.10.2020 р. № 467, (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/polozheniya1/polozhennya-yaki-regulyuyut-poryadok-zdiysnennya-osvitnogo-procesu/polozhennya-pro-poryadok-perezarahuvannya/>), у п. 6 якого визначено порядок визнання результатів НО. Правила є чіткими, зрозумілими та доступними для всіх учасників освітнього процесу, що є доповнення та / або альтернативною формою організації індивідуальної освітньої траєкторії ЗВО і забезпечує загальне право на освіту. ЗВО надає змогу самостійно обирати форми та засоби реалізації НО, що підтверджується документами (сертифікати, свідоцтва тощо), але з метою визнання результатів НО за заявою здобувача освіти на ім'я викладача певної ОК проводиться перевірка отриманих ЗВО результатів навчання за процедурою, передбаченою для форми контролю, визначеної у навчальному плані для цієї дисципліни, з урахуванням критеріїв оцінювання, визначених у робочій програмі ОК. До заяви можуть додаватися будь-які документи (сертифікати, свідоцтва тощо), що підтверджують ті вміння, яких здобувач набув під час навчання. Процедура визнання результатів НО зазвичай проводиться протягом перших двох тижнів семестру, у якому передбачено вивчення певної ОК. Обмеження зроблено з урахуванням ймовірності того, що здобувач не підтвердить своїх результатів НО. Згідно до Положення, ХАІ може визнати результати НО в обсязі не більше 25 % від загального обсягу ОП. Право визнання результатів навчання не поширюється на блок вибіркових гуманітарних і економічних дисциплін, блок MINOR, блок дисциплін індивідуального вибору, оскільки вибіркові дисципліни ЗВО може вибирати самостійно з широкого переліку, що дає йому змогу оволодіти додатковими компетентностями. У відомостях про самооцінювання зазначено, що уп. 3.2. Положення про рейтингове оцінювання досягнень студентів (затверджено ВР від 19.12.2018 р. № 6 та введено в дію наказом ректора ХАІ від 09.04.2019 р. № 199, (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/polozheniya1/polozhennya-yaki-regulyuyut-poryadok-zdiysnennya-osvitnogo-procesu/polozhennya-pro-rejtingove-ocinyuvannya-dosyagnen-studentiv/>)) регулюється питання визнання РН, отриманих у НО, але п.3.2 визначає основні елементи навчальної роботи (поточний контроль) і контрольні заходи (модульний контроль), які оцінюються за системою балів, яка фіксується в робочій програмі й не може бути змінена під час навчання без зазначення їх саме у НО. Розподіл балів здійснює розробник робочої програми. Зазначена кількість балів може бути різною для різних дисциплін. У кожному конкретному випадку береться до уваги важливість виду роботи, її вагомість для дисципліни.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Наявність чітких та зрозумілих правил прийому на навчання, які не містять дискримінаційних положень та враховують особливості ОП «Міжнародна економіка». Наявність публічного доступу до документів ХАІ, що регулюють вступ до ОП «Міжнародна економіка». У ХАІ розроблено механізм визнання результатів навчання, отриманих у інших ЗВО та у неформальній освіті. Існують можливості долучитися до програм академічної мобільності та неформальної освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Низька популяризація неформальної освіти серед здобувачів вищої освіти та можливостей її отримання під час навчання. Рекомендації ЗВО: залучати здобувачів вищої освіти до неформальної освіти шляхом її популяризації із залученням сучасних інформаційних технологій; допомагати здобувачам у пошуку та виборі програм неформальної освіти, оформлені документів при навчанні та безпосередньо при перезарахуванні результатів.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ЕГ дійшла висновку, що ОП «Міжнародна економіка» в цілому відповідає критерію 3 (наявність чітких та зрозумілих правил прийому на навчання, які враховують особливості ОП та процедури вступу; публічного доступу до документів ХАІ, що регулюють вступ до ОП «Міжнародна економіка»; наявність процедури визнання результатів навчання, отриманих у інших ЗВО та у неформальній освіті; можливість долучитися до програм академічної мобільності, а рекомендації, висловлені експертами, можуть бути реалізовані у короткі терміни).

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Положення «Про організацію освітнього процесу» (<https://cutt.ly/4IOdSlg>) регулює освітній процес ОП, відповідно до якого навчання здійснюється за наступними формами: навчальні заняття (лекції, семінари, практичні заняття), самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи. Основні види навчальних занять на ОП передбачають: лекції, практичні/семінарські заняття, консультації. У відомості про самооцінювання ОП також вказані інноваційні форми, такі як: презентація власних досліджень, співбесіди, командна робота, розв'язок ситуаційних задач, кейсів, самонавчання, дискусії, ділові гри тощо. Методи та форми навчання дозволяють ефективно досягти ПРН. Під час інтерв'ювання фокус-груп здобувачів та НПП встановлено, що для врахування думки здобувачів щодо визначення їх рівня задоволеності методами навчання і викладання організовується збір думок та побажань у формі гугл-форми (відповідь на запит №5 <https://cutt.ly/LIOdUUV>, а також <https://cutt.ly/XIOdvVm>). Царицина Н.С під час зустрічі 2 зазначила, що на відгук студентства було збільшено вивчення іноземної мови. ЕГ, порівнявши ОП та НП за 2018-2021рр., підтвердила факт врахування пропозицій ЗВО Царициної Н.С. та Воробієнко Д.О. щодо збільшення годин та розширення можливостей ЗВО щодо вивчення ін. мов як за ОК (з 12кр. у 2018р. до 17кр. у 2021р.), так і за ВК. Важливим є факт, що методичне забезпечення всіх навчальних дисциплін наявне в електронному вигляді у вільному для здобувачів онлайн-доступі у системі Mentor, в чому мала можливість пересвідчитися експертна група і що підтверджує наявність студентоцентрованого підходу. Учасники фокус-груп здобувачів та студентського самоврядування підтвердили, що належна академічна свобода під час навчання підтримується усіма викладачами. Академічна свобода забезпечується повністю для всіх учасників освітнього процесу. Вона забезпечується можливістю вивчення вибірових компонент, що підтверджено документально у відповіді на запит №17-18. Таким чином, цей факт підтверджують індивідуальні навчальні плани здобувачів ОП, які відображають реальну диференціацію вибірових дисциплін та заяви здобувачів вищої освіти щодо затвердження вибірових компонент. Також, як зазначив Паталах С.Ю на зустрічі 2, у студентів є можливість самостійно обирати тему кваліфікаційної роботи. За свідченням Царициної Н.С, академічна свобода також забезпечується можливістю вільно обирати базу практик. Відповідно до відомості про самооцінювання з боку НПП також забезпечується академічна свобода у можливості наповнювати зміст дисциплін, вносити зміни в силбуси, обирати методи навчання, проводити заняття із застосуванням сучасних технологій, самостійно обирати форму вивчення окремих тем тощо. НПП під час інтерв'ювання підтвердили можливість обирати ОК, можливість підлаштувати ОК під цілі та потреби ОП. Здобувачами також було підтверджено, що на ОП є докази залучення практиків з дисципліни до проведення лекційних занять.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Поряд із методичним забезпеченням усіх навчальних дисциплін в електронному вигляді, у вільному для здобувачів онлайн-доступі на сайті університету (крім дисципліни «Ділова етика та конфліктологія в міжнародному середовищі») та в електронній системі Mentor розміщено робочі навчальні програми та/або силабуси всіх освітніх компонентів ОП, в яких наведено назву, тип, обсяг ОК, його взаємозв'язки у структурно-логічній схемі, компетентності та результати навчання, які ОК забезпечує, план вивчення ОК, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення ОК, методи оцінювання тощо. Під час зустрічі 2 зі здобувачами було підтверджено той факт, що зазначені матеріали надаються їм заздалегідь на організаційних зборах перед початком нового семестру або на 1-й лекції, запланованій з дисципліни для обов'язкових дисциплін і під час вибору дисципліни для вибірових компонент. Таким чином, здобувачам вищої освіти своєчасно та належним чином надається необхідна інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, а також порядку та критеріїв оцінювання у межах навчальних дисциплін ОП у формі робочих навчальних програм та/або силабусів.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

У цілях навчання програми ОП «Міжнародна економіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти акцентовано увагу на практичній складовій. Під час освітнього процесу на ОП дослідницький компонент реалізується через різні елементи досліджень, насамперед через участь здобувачів освіти у конференціях та успішну роботу над науковими публікаціями, курсовими та кваліфікаційними роботами. Прикладом цього, відповідно до форми самооцінювання, можуть слугувати публікації результатів досліджень здобувачів у збірниках і матеріалах міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій, збірниках наукових праць, що проводяться як на базі ХАІ так і інших ЗВО та установ (наприклад, інтернет-конференція «Інноваційні стратегії та моделі економічних трансформацій в умовах євроінтеграційних викликів»). Під час співбесіди з НПП експертній групі стало відомо, що здобувачі освіти за цією ОП залучаються до досліджень на кафедрі при умові вибору кафедри як бази досліджень. ЕГ було також підтверджено факт участі здобувачів у конкурсах та конференціях, а також друк тез, досліджень та публікацій відповідно до наданих документів у п.14 запиту (сертифікати про участь та зведені дані кафедри). Більш того, як було з'ясовано на зустрічі з НПП, поєднання навчання і досліджень забезпечується завдяки залученню здобувачів вищої освіти до роботи в наукових гуртках, як-от: «Міжнародний бізнес» та «Цифровий маркетинг» відповідно до Положення про науковий гурток «Міжнародний бізнес» та Положення про науковий гурток «Цифровий маркетинг» Кафедрі економіки, маркетингу та міжнародних економічних відносин. Одним із видів заохочень щодо залучення здобувачів вищої освіти до наукової роботи є отримання сертифікатів про участь у конкурсах наукових робіт та конференціях (відповідь на запит № 14), публікації тез, щорічне рейтингування здобувачів освіти, а також можливість на перезарахування кредитів дисципліни «Міжнародний бізнес» і вибіркової дисципліни «Електронна комерція» за рахунок участі у вищезазначених наукових гуртках.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Механізм оновлення змісту освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі в ХАІ відпрацьований. НПП за ОП постійно оновлюють зміст ОК ОП, враховуючи тенденції ринку праці (<https://cutt.ly/QOkETgg>) та відгуки роботодавців (зустріч 6). Гарантом ОП у відповідь на запит №7 надано документальні підтвердження перегляду та оновлення змісту навчальних дисциплін (довідка про використання у навчальному процесі ХАІ окремих результатів та пропозицій доц. Ревенка Д.С (за проблематикою дисертації) при викладанні дисциплін «Методи економіко-статистичних досліджень», «Економіка підприємства», «Економічна діагностика», «Економічна безпека підприємства»; витяг з пр. №7 від 08.02.2019 р. з пр. засідання кафедри 605 ХАІ (ухвалено рішення щодо оновлення ОП відповідно до рекомендацій стейкхолдерів, плану реалізації стратегії відродження вітчизняного авіабудування до 2030 р., проекту Стратегії розвитку промислового комплексу України до 2025 р.). На засіданні кафедри 605 ХАІ (пр. №3 від 20.10.2020 р.) обговорювались внесення змін до ОП відповідно до Стратегії розвитку Харківської області 2021-2027 рр. Витяг з пр. №3 від 29.09.2021 р. з пр. засідання кафедри 605 ХАІ підтверджує присутність проджект-менеджера міжнародної компанії EPAM Systems Панько О.А, який доповідав про особливості працевлаштування випускників ЗВО в умовах інформатизації суспільства. На цьому ж засіданні доц. Дем'яненко О.С виступав з аналізом ринку праці для ОП «Міжнародна економіка». Відповідно до відомостей про самооцінювання, результати наукових досліджень та участі НПП кафедри у міжнародних програмах/грантах/стажуваннях впроваджуються у освітній процес. Відповідна інформація була підтверджена під час зустрічі з НПП кафедри 605. Сертифікати про проходження міжнародного стажування НПП надано ЕГ (відповіді на запити № 6,8,9,24). Так, наприклад, Гарант ОП доц. Носач Л.Л. отримала Міжнародний освітній грант EG/U/2021/08/12 від International Historical Biographical Institute (Міжнародний сертифікат №2230 від 12.10.2021 р.), в рамках якого було присвоєно кваліфікацію «Міжнародний керівник категорії Б в галузі освіти та науки, згідно класифікації ЮНЕСКО» та «Міжнародний вчитель/викладач» (№8 запиту). Надані ЕГ докази та результати зустрічі з гарантом ОП підтверджують той факт, що ХАІ враховує позитивні практики, що використовуються іноземними ЗВО за рахунок проходження НПП науково-педагогічних стажувань на базі іноземних ЗВО та аналізу досвіду подібних ОП «Міжнародна економіка» іноземних програм, зокрема Вищої школи торгівлі та права імені Річарда Лазарського, Варшава («International Relations», «Business economics») та London Metropolitan University («Economics–BSc», Economics and Society «International Economic Studies»). Проте, як зазначила Носач Л.Л (зустріч з Гарантом), приклади впровадження конкретних освітніх компонент навести неможливо, оскільки враховувалися різні вагомні елементи іноземного досвіду, що відповідають фокусу ОП загалом.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

У ХАІ передбачена можливість академічної мобільності для здобувачів відповідно до Положення «Про академічну мобільність студентів та аспірантів Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» (<https://cutt.ly/CIOfg7W>). У процесі інтерв'ювання здобувачів освіти (зустріч 2), здобувач Дуліна Т.С підтвердила факт можливості участі студентства у програмах академічної мобільності в рамках проекту Erasmus+ (пройшла всі етапи відбору). Можливість участі НПП кафедри у міжнародних програмах/грантах/стажуваннях підтверджена сертифікатами про проходження відповідних програм у відповідь на запит №6,8-9,24. Більш того відповідно до відомості про самооцінювання проф. Ревенко Д.С. та зав. каф. Давидова І.О. викладають в іноземному ЗВО – Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górnicze (Польща). З іншого боку, на зустрічі з була підтверджена відсутність досвіду залучення іноземних практиків до навчального процесу за ОП в ХАІ. ЕГ було також підтверджено факт проведення на кафедрі міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Інноваційні стратегії та моделі економічних трансформацій в умовах євроінтеграційних викликів», за підтримки українських ЗВО та Соціально-економічного університету в Пшеворську (Польща), в рамках якої подали тези доповідей більше 80 учасників, у т.ч. з Польщі,

Литви, Латвії, Грузії, Болгарії (<https://cutt.ly/PIOfzvN>). ЄГ надано договір про співробітництво між факультетом економіки і менеджменту ХАІ та факультетом прикладних наук Суспільної академії наук в м. Краків. Проте у рамках співробітництва при формуванні ОП «Міжнародна економіка» не підтверджено спільну науково-дослідну діяльність.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Позитивною ознакою є те, що на ОП застосовуються як традиційні, так і інноваційні методи навчання (презентація власних досліджень, співбесіди, командна робота, розв'язок ситуаційних задач, кейсів, самонавчання, дискусії, ділові гри тощо). Здобувачі вищої освіти в повному обсязі заздалегідь у встановленому порядку забезпеченні інформацією про цілі, зміст та програмні результати навчання, порядок та критерії оцінювання в межах освітніх компонентів на їхніх особистих сторінках в електронній системі Mentor. Принципи академічної свободи були збережені як для здобувачів, так і для НПП. Студентоцентризований підхід реалізується в повній мірі. Є наявною практика залучення практиків з дисципліни до проведення лекційних занять. Зафіксовано реальне включення до змісту дисциплін результатів власних наукових досліджень викладачів. Здобувачі активно залучаються до наукових заходів (конференцій, конкурсів наукових робіт, проведення досліджень тощо). Можна відзначити регулярний перегляд ОП з урахуванням регіонального, галузевого контекстів, тенденцій ринку праці та зворотного зв'язку від здобувачів та роботодавців. Позитивною практикою є також велика кількість прикладів залучення НПП в інтернаціоналізацію діяльності ЗВО через стажування та гранти у іноземних ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Інтернаціоналізація діяльності ХАІ за спеціальністю забезпечується лише можливістю участі здобувачів в програмах академічної мобільності, міжнародних конференціях, а також міжнародними стажуваннями НПП. Слабкою стороною, відповідно до цього, є низький рівень залученості ХАІ до науково-дослідної роботи в рамках співробітництва з закордонними ЗВО, зокрема факультетом прикладних наук Суспільної академії наук в м. Краків, з яким підписано договір. Рекомендації ЗВО: поглибити співпрацю з іноземними ЗВО, зокрема з факультетом прикладних наук Суспільної академії наук в м. Краків у напрямку спільної науково-дослідної роботи, що сприятиме подальшій інтернаціоналізації діяльності ХАІ.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

В ХАІ реалізується студентоцентризований підхід. Викладачі дотримуються принципів академічної свободи. Здобувачам вищої освіти своєчасно та належним чином надається необхідна інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, а також порядку та критеріїв оцінювання у межах навчальних дисциплін ОП. Під час реалізації ОП забезпечується поєднання навчання і досліджень. Викладачі оновлюють зміст освітніх компонентів ОП, враховуючи регіональний, галузевий контексти, тенденції ринку праці та зворотний зв'язок від здобувачів та роботодавців. Однак, рівень співробітництва з іноземними ЗВО, зокрема у напрямку науково-дослідної роботи з факультетом прикладних наук Суспільної академії наук в м. Краків є низьким. Враховуючи недоліки за підкритерієм 4.5, експертна група вважає, що ОП та освітня діяльність за цією програмою відповідають Критерію 4 на рівень В через недоліки, що не є суттєвими.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Підготовка здобувачів вищої освіти на першому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в ХАІ (<http://surl.li/kttf>) та Положенням про дистанційну форму здобуття освіти (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/polozheniya1/polozhennya-yaki-regulyuyut-poryadok-zdiysnennya-osvitnogo-procesu/polozhennya-pro-distancijnu-formu-zdobuttya-osviti/>) в Національному аерокосмічному

університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут». Заходи оцінювання, як було встановлено під час інтерв'ювання здобувачів, включають поточний, модульний, підсумковий контроль. Вивчення всіх навчальних дисциплін завершується заліком, диферен. заліком або іспитом. Як було також встановлено, застосовуються такі форми контролю, як-от: усний контроль, письмовий контроль (тести, контрольні завдання), контроль з використанням комп'ютерних технологій (наприклад, тестові завдання в системі Mentor), комбінований контроль. Усе вищезазначене передбачено відповідними положеннями та дозволяє перевірити досягнення ПРН. Усі дисципліни освітньої програми мають розроблені та затверджені робочі програми навчальних дисциплін, а також силабуси, в яких подано чіткі, зрозумілі критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та форми контрольних заходів. Здобувачі під час зустрічі підтвердили, що мають можливість ознайомитися з критеріями оцінювання та формами контрольних заходів та з інформацією з предмету на сайті, а також в особистому кабінеті електронної системи Mentor. Також здобувачі підтвердили чіткість та зрозумілість критеріїв оцінювання всіх навчальних дисциплін. Наявні форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти цілком дозволяють встановити досягнення результатів навчання, оскільки зміст контрольних заходів ще з етапу розроблення робочих програм відповідає результатам дисципліни, які корелюються з результатами навчання за освітньою програмою.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

У результаті акредитаційної експертизи ЕГ було виявлено, що атестація випускників за освітньо-професійною програмою «Міжнародна економіка» зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» відповідає стандарту вищої освіти. Порядок проведення атестації регламентується положеннями «Про створення та організацію роботи екзаменаційної (атестаційної) комісії» (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/polozheniya1/polozhennya-yaki-regulyuyut-poryadok-zdiysnennya-osvitnogo-procesu/polozhennya-pro-ekzamenacijnu-komisiyu/>) та «Про організацію освітнього процесу» (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/polozheniya1/polozhennya-yaki-regulyuyut-poryadok-zdiysnennya-osvitnogo-procesu/polozhennya-pro-organizaciyu-osvitnogo-procesu/>) та здійснюється у формі публічного захисту (демонстрації) кваліфікаційної (бакалаврської) роботи та завершується виданням документу державного зразка про присудження йому ступеня бакалавра з присвоєнням кваліфікації: Бакалавр з міжнародних економічних відносин за освітньою програмою «Міжнародна економіка».

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів, а також порядок оскарження результатів регулюються Положеннями, які опубліковано у вільному доступі на сайті університету: «Про організацію освітнього процесу»; «Про систему забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти»; «Про формування робочої програми навчальної дисципліни»; «Про рейтингове оцінювання досягнень студентів»; Положення про оцінювання залишкових знань студентів (проведення ректорських контрольних робіт із навчальних дисциплін) (<https://education.khai.edu/normative/>). На зустрічі 2 (зі здобувачами вищої освіти) було з'ясовано, що такі правила та процедури є прозорими, чіткими та зрозумілими, а також, що усі учасники освітнього процесу з ними знайомі добре. Здобувачі також підтвердили факт послідовного дотримання зазначених правил і процедур під час реалізації ОП «Міжнародна економіка». Об'єктивність екзаменаторів забезпечується послідовним дотриманням Положення «Про організацію освітнього процесу» (<http://surl.li/kttf>), що регулює дане питання, та регламентується «Кодексом етичної поведінки» (<http://surl.li/apife>). Під час проведення зустрічей з адміністративним персоналом та НПП було підтверджено факт використання практики шифрування екзаменаційних робіт, а також проведення комп'ютерного підсумкового тестового контролю задля забезпечення об'єктивності оцінювання. ЕГ під час інтерв'ювання здобувачів вищої освіти, а також представників НПП встановила, що практики врегулювання конфлікту інтересів не було. На додаток до цього, здобувачі пояснили, що в разі виникнення ситуації, коли здобувач не погоджується з оцінкою викладача (було зазначено, що такі ситуації відбуваються вкрай рідко), здобувач в усній формі виражає непогодження з оцінкою викладачеві і, відповідно, ситуація вирішується в індивідуальному порядку. На зустрічі з представниками студентського самоврядування було з'ясовано, що в ХАІ є студентський омбудсмен, до якого здобувачі можуть звернутися зі своїми питаннями або для врегулювання конфліктних ситуацій.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності регламентуються Положенням Університету «Про академічну доброчесність» (<https://cutt.ly/iOzwFJC>), Положенням «Про систему забезпечення

якості освітньої діяльності та вищої освіти» та «Положенням про комісію з питань академічної доброчесності» (<https://cutt.ly/YOzwLzn>), що доступні на сайті ЗВО. У цих положеннях також висвітлено механізм встановлення факту та притягнення до відповідальності за порушення академічної доброчесності, але досвіду застосування цієї процедури не було, оскільки факти порушення академічної доброчесності під час реалізації ОП «Міжнародна економіка» відсутні. У ході акредитаційної експертизи ЕГ було встановлено, що усі учасники освітнього процесу послідовно дотримуються процедур і стандартів, передбачених положеннями. Проводиться систематична перевірка робіт на плагіат за допомогою спеціальної комп'ютерної програми Unicheck, доступ до якої є лише у НПП, а при інтерв'юванні здобувачів освіти було виявлено, що доступу до цієї програми у них немає, тому, у зв'язку з цим вони користуються іншими сторонніми сервісами. ЕГ було надано звіт про перевірку за допомогою сервісу Unicheck (відповідь на запит №12), відповідно до якого ЕГ припускає відсоток унікальності роботи на рівні 97%. Зважаючи на те, що ЕГ не виявила інформації щодо порогового рівня унікальності (процентного співвідношення) в нормативних положеннях університету, неможливо зробити обґрунтовані остаточні висновки про унікальність наданого документу. У вищезазначеному положенні «Про академічну доброчесність» врегульовано питання щодо непорушення авторського права, якого було дотримано у прикладі звіту Unicheck. Повноваженнями щодо впровадження політики академічної доброчесності та дотримання її процедури наділені: Комісія з питань академічної доброчесності ХАІ, на рівні університету - канд. фіз.-мат. Наук Охримовський А. М., відповідальний по кафедрі – доцент, к.е.н. Либа В. О, який має сертифікат з академічної доброчесності (Prometheus). ЕГ було надано документальне підтвердження проходження й іншими представниками НПП курсів з академічної доброчесності (відповідь на запит №10). Академічна доброчесність популяризується через постійне роз'яснення кураторами академічних груп, викладачами кафедри економіки, маркетингу та міжнародних економічних відносин відповідних регулюючих положень, а також перейняття досвіду інших українських та зарубіжних ЗВО. Крім того, силибуси за дисциплінами освітньої програми містять рекомендації щодо роз'яснення та дотримання академічної доброчесності. Як було з'ясовано під час інтерв'ювання представників студентського самоврядування в ХАІ існує практика популяризації академічної доброчесності шляхом публікації інформаційних дописів на сторінках соціальних медіа Університету.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Загалом ЗВО дотримується прозорої політики проведення контрольних заходів, дотримання академічної доброчесності та оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти. Усі ці політики закріплені в нормативно-правових документах ЗВО, які розміщені на сайті у відкритому доступі. Для забезпечення об'єктивності екзаменаторів проводиться шифрування письмових робіт або проведення комп'ютерних підсумкових тестових контрольних заходів. Здобувачі знають та розуміють правила і критерії оцінювання, попередньо з ними ознайомлені та залучені до популяризації принципів академічної доброчесності. Позитивною практикою є також наявність студентського омбудсмена.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкою стороною є відсутність затвердженого порогового рівня унікальності роботи, зокрема який відсоток схожості та/або запозичень з посиланнями на авторів є допустимим. Рекомендації ЗВО: врегулювати пороговий рівень унікальності робіт, аби надати можливість обґрунтовано оцінювати наявність чи відсутність порушень академічної доброчесності.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Наявні форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти дозволяють встановити досягнення результатів навчання за ОП. Атестація здобувачів вищої освіти за ОП «Міжнародна економіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відбувається у формі, що відповідає стандарту. Серед здобувачів є сформованою культура академічної доброчесності та продовжує популяризуватися через саціальні мережі ХАІ. Однак, відсутність порогового рівня унікальності робіт здобувачів не дає можливості обґрунтовано оцінити відповідність роботи принципам академічної доброчесності. Отже, враховуючи певну неузгодженість за підкритеріями 5.4, експертна група вважає, що ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 5 на рівні В через недоліки, що не є суттєвими.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

ОП «Міжнародна економіка» реалізується на кафедрах факультету програмної інженерії та бізнесу, гуманітарно-правового факультету, факультету міжнародних комунікацій та підготовки іноземних громадян, факультету ракетно-космічної техніки, факультету систем управління літальних апаратів, факультету літакобудування. Результати проведеної експертної оцінки свідчать про те, що академічна та професійна кваліфікація академічного персоналу, задіяних до реалізації «Міжнародна економіка» забезпечує досягнення сформульованих цілей ОП та ПРН, підтвердженням чого є інформація, яка представлена у табл. 2 відомостей про самооцінювання ОП (колонка «Обґрунтування»). Всі викладачі, які задіяні до викладання на ОПП, мають відповідну кваліфікацію та відповідають ліцензійним умовам. Аналіз табл. 2, в цілому, підтвердив відповідність освіти та публікацій за останні п'ять років профілю ОК закріпленої за викладачем, але є певні зауваження: ОК 11 Макроекономіка ([https://khai.edu/assets/files/robochi-programi/292/2021-2022/2021/ok11_makroekonomika\(1\).pdf](https://khai.edu/assets/files/robochi-programi/292/2021-2022/2021/ok11_makroekonomika(1).pdf)) викладає Можевенко Т. Ю., к.е.н, публікації якої, на нашу думку, частково збігаються із темакою ОК (табл.2 стор. 35-36); ОК 38 Економічна дипломатія і міжнародна економічна політика (https://khai.edu/assets/files/robochi-programi/292/2021-2022/2021/ok38_ekonomichna-diplomatiya-i-mizhnarodna-ekonomichna-politika.pdf) викладає Ревенко Д.С., д.е.н., доц.), публікації якого, на нашу думку, частково збігаються із темакою ОК (табл.2 стор. 197-198); ЕГ ознайомилась із навчально-методичними працями освітніх компонент ОП у середовищі mentor (<https://mentor.khai.edu>). Також ЕГ надано лінки на публікації викладачів кафедри 605 в журналах, що індексуються в наукометричних базах даних (Scopus, Web of Science) (відповідь на запит № 26) та документи, які засвідчують стажування НПП (відповідь на запит № 24). Так, викладачі, задіяні до ОП мають 14 публікацій у Scopus і WofS. Отже, академічна та професійна кваліфікація викладачів є достатньою для фахового викладання як обов'язкових, так і вибіркових дисциплін. Завідувач кафедри 605, проф. Давидова І. О. розкрила зміст стратегії розвитку кадрового потенціалу в ХАІ. Її підтверджено у 2021 р. захистом кандидатської та докторської дисертації НПП кафедри, залученими до викладання на ОП. План роботи кафедри передбачає підвищення кваліфікації НПП, що надано експертній групі (відповідь на запит № 24). Викладачі беруть участь у міжнародному проєкті «Турал» (договір про співпрацю із ТОВ «Турал Україна», «Турал С» ЕООД надано ЕГ) та є учасниками стажувань (табл. 2 звіту самооцінювання) тощо.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного відбору НПП регламентована цілою низкою нормативних документів: Положенням «Про порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних посад, призначення та звільнення з посад, продовження терміну роботи науково-педагогічних працівників» (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/polozheniya1/polozhennya-pro-poryadok-ocinyuvannya-diyalnosti-poryadok-zamishhennya-posad-zdobuttya-zvan-ta-stupeniv/polozhennya-pro-poryadok-provedennya-konkursu/>), Положенням про рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр і факультетів Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/polozheniya1/polozhennya-pro-poryadok-ocinyuvannya-diyalnosti-poryadok-zamishhennya-posad-zdobuttya-zvan-ta-stupeniv/polozhennya-rejtingove-ocinyuvannya/>). Під час зустрічі із адміністрацією було з'ясовано, що процедури проходження конкурсу кандидатами на посаду професора і завідувача кафедри передбачає голосування на Вченій раді університету. Про це зазначив начальник відділу кадрів Дурнев О.М. Він запевнив щодо обов'язковості проходження кандидатами на вакантні посади усіх передбачених Положенням про порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних посад, призначення та звільнення з посад, продовження терміну роботи науково-педагогічних працівників Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/polozheniya1/polozhennya-pro-poryadok-ocinyuvannya-diyalnosti-poryadok-zamishhennya-posad-zdobuttya-zvan-ta-stupeniv/polozhennya-pro-poryadok-provedennya-konkursu/>) етапів та процедур (п. 1.6). Для викладання освітніх компонентів ОП залучаються практики та фахівці з міжнародної економіки, що співпрацюють із інститутом на добровільних засадах (Панько Ольга, менеджер проєктів в компанії EPAM SYSTEMS, представники Distributed Lab тощо). Про це у ході інтерв'ювання зазначила завідувач кафедри 605 проф. Давидова І. О. На умовах погодинної оплати праці залучаються голови ЕК та рецензенти БКР за ОП «Міжнародна економіка», як розповів начальник навчально-методичного відділу Романов М. С. На підставі опрацювання документів та отриманих на зустрічі доказів можемо стверджувати про прозорість і об'єктивність процедури відбору викладачів, забезпечення принципу рівності, зорієнтованості на якісний рівень професіоналізму НПП задля реалізації цілей ОП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Залучення роботодавців є важливим елементом практичної реалізації освітнього процесу, що підтверджено інтерв'ю з роботодавцями і здобувачами вищої освіти, рецензіями роботодавців на освітню програму (<https://khai.edu/assets/documents/2234/%D0%92%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20292.pdf>). Роботодавці залучаються до проведення окремих аудиторних занять, проведення засідань студентських наукових гуртків (<https://studgorodok.khai.edu/ua/nauka/naukovij-gurtki/naukovij-gurtok-mizhnarodnij->

biznes/, <https://studgorodok.khai.edu/ua/nauka/naukovi-gurtki/naukovij-gurtok-cifrovij-marketing/>). Здобувачами освіти підтверджено участь у заходах за участі представників роботодавців. Так, здобувачка третього року навчання Дуліна Т.С. була присутня на лекції-зустрічі з Панько О., менеджером проєктів в компанії EPAM SYSTEMS та зустрічі з представниками Distributed Lab. Інформація щодо таких заходів висвітлюється на сторінці відділу сприяння працевлаштуванню студентів і випускників (<https://khai.edu/ua/studentu/trudoustrojstvo/novini/>). Також роботодавці мають змогу приймати участь у конференціях та круглих столах, організованих ХАІ, перелік яких розміщено на сайті університету (<https://khai.edu/ua/nauka/konferentsiyi/naukovi-konferencii-hai/>). Пропозиції роботодавців враховуються при перегляді ОП, що підтверджено у ході інтерв'ювання та наданими протоколами засідань кафедри. Таким чином, стверджуємо про відповідність п. 3 критерію 6.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Залучення ХАІ до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців відбувалось на рівні університету. До участі у таких заходах запрошувались здобувачі різних ОП. Про це у ході зустрічі із НПП розповів завідувач кафедри 605, проф. Давидова І. О. Інформація щодо таких заходів висвітлюється на сторінці відділу сприяння працевлаштуванню студентів і випускників (<https://khai.edu/ua/studentu/trudoustrojstvo/nashi-proekti/>). 28.09.2021 р. в Університеті відбулась зустріч здобувачів освіти з представниками Distributed Lab, які здійснюють набір до інтернатури (<https://khai.edu/ua/studentu/trudoustrojstvo/novini/>), 20.10.2021 р. відбулась лекція-зустріч з Панько Ольга, менеджером проєктів в компанії EPAM SYSTEMS. Здобувачі освіти ОП «Міжнародна економіка» підтвердили свою участь у цих заходах. Здобувачка четвертого року навчання Царицина Н.С. підтвердила вивчення англійської мови при залученні волонтерів з корпусу миру. Водночас стейкхолдери (роботодавці) запрошені на зустріч із ЕГ (Ситник О. Б., Токарев Ю.Р.) підтвердили готовність та бажання залучатись до проведення занять на ОП «Міжнародна економіка».

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

ХАІ сприяє професійному розвитку викладачів даної ОП для чого створені відповідні умови: належна матеріально-технічна база, бібліотечні фонди, які постійно оновлюються, вільний доступ до науково-метричних баз даних, ефективна система комунікації та поширення необхідної інформації, надання організаційної допомоги, різноманітні форми стимулювання, у тому числі матеріальні. Цей процес відображається у підвищенні рівня педагогічної майстерності, про що у ході зустрічі розповів начальник відділу післядипломної освіти Деменко В.Ф. Підвищення кваліфікації працівників передбачено кожні 5 років. План підвищення кваліфікації науково-педагогічних та педагогічних працівників кафедри 605 надано експертній групі (відповідь на запит № 24). Зазначимо, що цим планом передбачено підвищення кваліфікації НПП на базі Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут». Стажування на підприємствах, а також іноземні стажування планом не передбачені. Сертифікати про проходження іноземного стажування надані експертній групі (відповідь на запит № 24, https://khai.edu/assets/files/osvita/PLAN_PK_21-22.PDF). Проте підвищення викладацької майстерності НПП, які забезпечують викладання ОК для ОП «Міжнародна економіка» у результаті проходження курсів на базі Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» не підтверджено жодними документами.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У звіті самооцінювання вказано, що ХАІ сприяє професійному розвитку викладачів ОП «Міжнародна економіка», що носить системний характер. Цей процес регламентовано Положенням про конкурс професійної майстерності «Ікари ХАІ» Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», Положенням про рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр і факультетів Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», «Положення про атестацію педагогічних працівників», «Про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників і фахівців промисловості в університеті», «Про присвоєння звання почесного професора Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://education.khai.edu/normative/>). З метою розвитку викладацької майстерності в ХАІ впроваджено систему «Рейтинг НПП» (<https://rating.khai.edu/>), що включає визначення результатів навчально-методичної, науково-дослідної, організаційно-методичної, вихідної роботи НПП, підвищення кваліфікаційного рівня, отримання нагород і грантів. Для розвитку викладацької майстерності в ХАІ також присуджується премія «Ікари ХАІ» (<https://khai.edu/ua/news/ikari-hai-2021-razom-do-novih-visot/>). Наказ про організацію конкурсу № 491- а від 06.11.2020 р. та протокол № 1 засідання конкурсної комісії від 06.12.2021 р. надано ЕГ (відповідь на запит № 25). На зустрічі із різними фокус-групами (адміністрація, НПП) отримано позитивні відгуки щодо матеріального стимулювання викладачів, які мають змогу отримувати премії за захист кандидатський і докторських дисертацій, відшкодування вартості опублікування статей Scopus та WoS тощо (регламентовано Статутом Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»

<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenti/statut-universitetu1/>, Колективним договором між ректором і трудовим колективом в особі голови профспілкової організації Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» на 2017-2020 рр. (23 грудня 2020 року, на конференції трудового колективу, було прийнято рішення про продовження дії колективного договору між ректором і трудовим колективом на 2021 рік) <https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenti/kolektivnij-dogovir1/>, Положенням про конкурс професійної майстерності «Ікари ХАІ») та відшкодування вартості складання іспитів та рівні знання англійської мови (B2, C1 тощо).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

До викладання освітніх компонентів ОП залучені викладачі з належною академічною та професійною кваліфікацією, які відповідають тим дисциплінам, що викладаються ними. Для професійного розвитку створені відповідні умови: належна матеріально-технічна база, бібліотечні фонди, вільний доступ до науково-метричних баз даних, онлайн-сервіси, забезпечення надання організаційної допомоги тощо. До позитивних практик віднесемо стимулювання діяльності НПП, які мають змогу отримувати премії та інші матеріальні заохочення.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Відсутність у плані підвищення кваліфікації та стажування інформації щодо іноземних стажувань НПП. Відсутність практик залучення представників роботодавців до навчального процесу за ОП «Міжнародна економіка», незважаючи на їх готовність та виявлене бажання. Рекомендації ЗВО: сприяти підвищенню кваліфікації НПП та стажуванню у іноземних ЗВО, на підприємствах; активізувати діяльність щодо залучення представників роботодавців до навчального процесу за ОП «Міжнародна економіка»

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Для професійного розвитку викладачів залучених для викладання за ОП «Міжнародна економіка» слід передбачити співпрацю з іншими організаціями шляхом міжнародного стажування та удосконалення педагогічної майстерності, що повинно бути підтверджено відповідними документами.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ у реальному часі мала можливість ознайомитися з МТБ ХАІ та отримати необхідну інформацію й коментарі відповідальних осіб. Під час ознайомлення ЕГ пересвідчилась у наявності всіх необхідних ресурсів для викладання ОК та ВК за ОП, а саме: навчальні аудиторії, які забезпечені мультимедійним, комп'ютерним й кліматичним обладнанням та оргтехнікою (208 та 315); комп'ютерні класи (508), (307) (МТБ ч.3 (03:45-04:44), що дає можливість проводити заняття відповідно до сучасних вимог і методів навчання. Також, є ауд. 101, яка призначена для ЗВО з особливими освітніми потребами. Наразі йде підготовка НД лабораторії (501), яка дозволить вивчати дисципліну «Цифровий маркетинг у міжнародному бізнес-середовищі» (МТБ ч.1). НТБ (<http://library.khai.edu/>) налічує 3 абонти (науковий, навчальний та художній), 5 чит. залів, 17 бібл. пунктів в гуртожитках, ІБВ, міжбібл.абон., 43 комп'ютери та оргтехніку, які надають можливість комфортної роботи ЗВО з джерелами з цілодобовим локальним і віддаленим доступом до повних текстів. ХАІ має потужний бібл. фонд (близько 1 млн видань), електр. каталог (понад 400 тис.), який систематично поповнюється періодичними виданнями, монографіями, підручниками, посібниками та НМЗ. ЕГ група пересвідчилась у наявності НМЗ за ОП. В умовах дистанційного навчання кожен ЗВО отримує доступ до НМЗ і проходить електронне тестування, використовуючи платформу Mentor. НТБ організовано безкоштовний вільний доступ до реферативних і повнотекстових ресурсів бібліотек та наукометричних баз даних (Scopus, WoS, Springer Link) на підставі ліцензійних угод (МТБ ч.2 (02:10-10:55)). ЗВО за ОП на 100% забезпечені житловими потребами (гурт. №6) по 2-3 особи в кімнаті; є відремонтовані та обладнані кухні, пункти харчування, відпочинку (читальна зала), сан. кімнати, душові, пральні, спорт. кімната (МТБ ч.3 (08:51-17:00)); вартість

проживання 520,0 грн/міс. ХАІ має потужний спорткомплекс: спортзали (роздягальні, душові) (20 об'єктів), стадіон, корт, 3 спорт. майданчики, басейн на відкритому повітрі (МТБ ч.2 (14:06-15:30), скалодром, манеж (МТБ ч.3 (07:18-08:37), який працює цілодобово. ЗВО мають можливість безкоштовно займатися усіма зазначеними у огляді МТБ ч.2 (17:00-17:50) видами спорту (МТБ ч.3 (07:18-17:50); медичні пункти є як у спорткомплексі, так і у гуртожитках (МТБ ч.3 (00:33-01:48), їдальню, обладнану власною кухнею (МТБ ч.3 (05:40-07:03 та 07:24-07:33) та 14 буфетів актову залу на 1200 місць (МТБ ч.3 (19:07-01:48) та студ. палац (клуб). Майже всі приміщення мають низький 1 поверх, що дає можливість особам з особливими потребами пересуватися без перешкод (МТБ ч.1 (3:05-3:40); приміщення, які мають високий перший поверх обладнані пандусами. Формування та використання фін. ресурсів, які забезпечують реалізацію ОП регулюються документами ХАІ (<https://khai.edu.ua/university/publicna-informaciya/byudzhethna-i-fiansova-dokumentaciya/>). ЕГ встановила, що ХАІ має фінансових та матеріально-технічних ресурсів й НМЗ для досягнення визначених ОП цілей та ПРН.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

За результатами зустрічей із здобувачами та академічним персоналом ОП «Міжнародна економіка», експертна група з'ясувала, що ХАІ забезпечує безоплатний доступ НПП та здобувачів ВО до відповідної інфраструктури, Wi-Fi та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності. Науково-технічна бібліотека організовує безкоштовний вільний доступ НПП та ЗВО через офіційний сайт до реферативних і повнотекстових ресурсів бібліотек та інших генераторів мережевих інформаційних ресурсів, до відомих наукометричних баз даних (Scopus, Web of Science, Springer Link тощо) на підставі ліцензійних угод (огляд МТБ ч.2 (02:10-10:55). Здобувачі ВО та викладачі мають вільний доступ до електронних ресурсів через локальну комп'ютерну мережу закладу (посилання: <http://library.khai.edu/catalog/>), яка оснащена 43 місцями з підключенням до Інтернету та мають безоплатний доступ до наукометричних баз даних та репозитаріїв Scopus, Web of Science, Springer Link (посилання: <http://library.khai.edu/onlajn-resursi-lokalnogo-dostupu>). Також, НПП та здобувачі вищої освіти мають можливість перевірити власні роботи (кваліфікаційні роботи, курсові роботи, тези, статті тощо) в системі Unichек безкоштовно. До переліку ресурсів входять, зокрема бібліотечний фонд і середовище дистанційного навчання Mentor, де розміщені НМК за освітніми компонентами (посилання: <https://mentor.khai.edu/>) згідно до Положення про дистанційну форму здобуття освіти, затвердженого БР НАУ «ХАІ» від 23.09.2020 р. пр. №2 (СУЯ ХАІ-ВДОТ-П/001:2020) (посилання: <https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/polozheniya1/polozhennya-yaki-regulyuyut-poryadok-zdiysnennya-osvitnogo-procesu/polozhennya-pro-distancijn-u-formu-zdobuttya-osviti/>). На зустрічах здобувачі ВО (зустрічі 2,5) та академічний персонал (зустріч 3) підтвердили використання інформаційних ресурсів, комп'ютерної техніки, Wi-Fi, об'єктів інфраструктури (окрім басейну на відкритому повітрі у неробочій час), наукометричних баз даних безоплатно.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

У результаті АЕ ЕГ дійшла висновку, що освітнє середовище в ХАІ є безпечним для життя та здоров'я ЗВО за ОП та дозволяє задовольнити їх потреби та інтереси. З огляду на проведений аналіз інформації (відеоматеріалів студентського дозвілля, відеороликів, проведених виховних заходів, вебсайту ХАІ, додатково наданих доказів, онлайн бесід з фокус-групами, огляду МТБ) ЕГ переконалася у задоволеності рівнем освітніх послуг й наявністю належних побутових умов, які забезпечуються ХАІ (доступ до пральні, просторої кухні, санвузла, душовими з гарячою водою), охороною, а також карантинних протиепідемічних заходів у адміністративному, Імпульсному корпусі та гурт.№6 (наявність інформаційних стендів, засобів обробки рук та поверхонь, термометрів, масок, дозаторів тощо), заходів ПБ (приміщення ХАІ та гуртожитків оснащені відповідними системами ПБ (вогнегасники, гідранти, опломбовані пожежні ящики, промарковані щити, наявні схеми евакуації), які роблять середовище безпечним та комфортним (МТБ 1-3) та відеоролик (https://www.youtube.com/watch?v=BGL_uuhutTQ&t=8s (01:04-06:46). Санітарно - технічний стан оглянутих онлайн приміщень ХАІ та гурт. №6 за первинними ознаками у повному обсязі здатен задовольнити потреби ЗВО. Згідно визначених норм і правил Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, БЖД в ХАІ (наказ від 26.12.2018 р. № 611) (https://khai.edu/assets/files/polozhennya/pr-611-ot-26_12_2018-zatv-polozh-pro-navchannya-1.pdf), Положення про вимоги щодо безпеки і охорони здоров'я при використанні працівниками засобів інд. захисту на робочому місці (введеного в дію наказом від 23.04.19 р. № 220) (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/polozheniya1/polozhennya-shho-regulyuyut-pitannya-ohoroni-praci/polozhennya-pro-vimogi-shhodo/>) та Положення про відділ охорони праці від 05.10.2016 р. (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-vor.pdf>) передбачено порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці. Про відповідність вимогам правил ПБ та про відповідність нормам з ОП свідчать акти готовності ХАІ, структурних підрозділів та інфраструктури до 2021-2022 н. р. (відповідь на запит №30 стор.6). В ХАІ працює псих. служба, яка забезпечує здоровий псих. клімат та псих. супровід (інд. консультування та тренінги) (зустріч 7). В ХАІ функціонують студ. наук. гуртки за ОП («Міжнародний бізнес» та «Цифровий маркетинг»), КВК, художня самодіяльність, літній табір відпочинку для студентів, самодіяльний духовий оркестр. Опитування представників студ.самоврядування (зустріч 5) та ЗВО Лісогоської В.І., Царициної Н.С., Мороз О.В., Дуліної Т.С. (зустріч 2) дає можливість зробити висновок про можливість врахування їх думки та залучення до процесів покращення освітнього середовища. Представники органів студ.самоврядування (Ковалевська Г.В., Колодій Д.В.) підтвердили наявність рівноправного діалогу із керівництвом ХАІ (омбудсмен Замелюхіна А.О.) щодо покращення освітнього середовища (зустрічі 5).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ЗВО мають можливість безперешкодно звертатися до своїх викладачів та кураторів (Положення про куратора академічної групи (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/polozheniya1/polozhennya-pro-navchalno-vihovnu-robotu/polozhennya-pro-kuratora-akademichnoi-grupi/>); до деканату (Положення про деканат (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/polozheniya1/polozhennya-pro-organi-upravlinnya-fakultetu-ta-kafedri/polozhennya-pro-dekanat/>); НВВ (Положення про відділ навчально-виховної роботи (<https://khai.edu.ua/studentu/viddili-navchalno-vihovnoi-roboti/dokumentaciya/polozhennya-pro-viddil-navchalno-vihovnoi-roboti/>); студ. омбудсмена (Положення про уповноваженого з прав студентів (студентського омбудсмена) (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/polozheniya1/polozhennya-pro-organi-upravlinnya-robochi-doradchi-organi/polozhennya-pro-upovnovazhenogo-z-prav-studentiv/>); необхідна інформація надається представниками студ. самоврядування згідно до Положення про студентське самоврядування (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/polozheniya1/polozhennya-pro-organi-upravlinnya-robochi-doradchi-organi/polozhennya-pro-studentske-samovryaduvannya/>), Первинною профспілковою організацією студентів, фахівцями – психологами згідно до Положення про псих. службу відділу навчально-виховної роботи (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/polozheniya1/polozhennya-pro-strukturni-pidrozdili-ta-sluzhbi/polozhennya-pro-psihologichnu-sluzhbu/>). ЗВО надається інформація щодо питань працевлаштування через відділ сприяння працевлаштуванню ЗВО і випускників (<https://khai.edu.ua/studentu/trudoustrojstvo/>) та ярмарки вакансій ХАІ (<https://khai.edu.ua/studentu/trudoustrojstvo/nashi-proekti/yarmarok-vakansij-2017/>), Work Week (<https://khai.edu.ua/studentu/trudoustrojstvo/nashi-proekti/work-week/>), Форум науки «Освіта-виробництво» (<https://khai.edu.ua/studentu/trudoustrojstvo/nashi-proekti/forum-nauki-osvita-virobnictvo/>). Під час зустрічі 2 із ЗВО та зустрічі 5 з представниками органів студ. самоврядування було з'ясовано, що органи студ. самоврядування задіяні у вирішенні конфліктних ситуацій. ЗВО, які потребують соціальної підтримки, призначається соціальна стипендія згідно до Положення про правила призначення і виплати стипендій ЗВО (п.3) (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/polozheniya1/polozhennya-shho-regulyuyut-socialni-pitannya/polozhennya-pro-pravila-priznachennya-i-viplati-stipendij-studentam/>), а також відомостей, щодо якісної успішності ЗВО (п.2). Під час зустрічі 5 ЕГ з'ясовано, що внаслідок впливовості органів студ. самоврядування, значна підтримка здійснюється представниками його активу. Голова первинної профспілкової організації студентів ХАІ Зейнієв Т.Г., студ. омбудсмен Замелюхіна А.О. та інші учасники представляють інтереси ЗВО, приймають і регламентують організаційну та навчально-виховну діяльність; проводять організаційні, наукові, культурно-масові, спортивні, оздоровчі й інші заходи; сприяють працевлаштуванню.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

В ХАІ створено достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, які регламентуються Правилами прийому на навчання до ХАІ (<https://khai.edu.ua/abiturientu/prijmalna-komisiya/pravila-prijomu1/>), Порядком супроводу (надання допомоги) особам з інвалідністю та іншими маломобільними групам населення під час навчання та відвідування (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/nakazi1/nakazi-shho-regulyuyut-socialni-pitannya/poryadok-suprovodu/>) Положенням про надання державної цільової підтримки деяким категоріям студентів, пов'язаної з проживанням у гуртожитках ХАІ від 01.03.17 р. (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/polozheniya1/polozhennya-shho-regulyuyut-socialni-pitannya/polozhennya-pro-nadannya-derzhavnoi-cilovoi-pidtrimki/>) та іншими нормативними документами та матеріалами ХАІ. У навчальних корпусах та гуртожитках створено відповідний інфраструктурний простір для осіб з особливими освітніми потребами (огляд МТБ ч.1-3), відео «ХАІ та маломобільні групи населення» (<https://www.youtube.com/watch?v=CCo4bf3fKag&t=41s>). Під час ознайомлення з веб-ресурсами ХАІ та при огляді МТБ, ЕГ впевнилася в наявності інклюзивної університетської інфраструктури: пандусів, кнопки виклику чергових служби охорони університету, відео-спостереження центрального входу, ауд.101 на 1 поверсі Імпульсного корпусу, де реалізується ОП для осіб з особливими освітніми потребами, для їх зручності, також розміщено приймальню комісію ауд. 129 головного корпусу. Під час зустрічей 5 та 7 Головним бухгалтером Ковалів О.О., Головою первинної профспілкової організації студентів ХАІ Зейнієвим Т.Г., студентським омбудсменом Замелюхіною А.О. було підтверджено, що в ХАІ для осіб з особливими освітніми потребами, запроваджена практика системних виплат соціальної стипендії та оприлюднено відповідний перелік документів для подання документів для її отримання, зазначених у Положенні про правила призначення і виплати стипендій здобувачам освіти (п.3) (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/polozheniya1/polozhennya-shho-regulyuyut-socialni-pitannya/polozhennya-pro-pravila-priznachennya-i-viplati-stipendij-studentam/>). Виплати стипендії, соціальні виплати ЗВО (студентів-сиріт, студентів-інвалідів, студентів позбавлених батьківського піклування та інших категорій, визначених нормами діючого законодавства та у відповідності до Положенні про правила призначення і виплати стипендій здобувачам освіти), здійснюються в повному обсязі та своєчасно. На зустрічі 5, також, було з'ясовано, що ХАІ надає підтримку ЗВО з особливими освітніми потребами (проживання в гуртожитку, компенсацію на харчування, матеріальну допомогу та ін.). Під час огляду ЕГ звернула увагу на відсутність санітарно-технічних приміщень для осіб з особливими освітніми потребами. Опитування ЗВО та представників студ. самоврядування (зустрічі 3,4) з'ясувало, що за ОП особи з особливими освітніми потребами не навчаються.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У відомостях про самооцінювання зазначено, що в ХАІ наявна чітка і зрозуміла політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми та що данні питання регламентуються Статутом Університету та процедурами вирішення конфліктних ситуацій. Опрацювавши Статут Університету, ЕГ не встановила наявності політики та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо). Разом з тим, за посиланням https://khai.edu/assets/documents/438/2019.03.01%20%Do%9F%Do%9E%Do%9B%20%Do%BF%D1%80%Do%BE%20%Do%9A%Do%86%20%Do%B2%20%Do%A5%Do%90%Do%86%20%Do%A1%Do%A3%Do%AF_%Do%A7%Do%98%Do%A1%Do%A2%Do%9E%Do%92.pdf знаходиться проект Положення про порядок запобігання і врегулювання потенційного та реального конфлікту інтересів в діяльності посадових осіб (2019 р.), яким передбачено обов'язки посадових осіб щодо недопущення та виникнення конфлікту інтересів, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, порядок врегулювання конфлікту інтересів в діяльності ректора, заходи зовнішнього та самостійного врегулювання конфлікту інтересів. Також, за посиланням https://khai.edu/assets/documents/1136/AKP_KhAI.pdf знаходиться затверджена Антикорупційна програма від 18.09.2015 р. в якій визначено заходи щодо вирішення конфлікту інтересів (стор.21). На головній сторінці офіційного сайту ХАІ містяться соціологічні опитування «Безпека та довіра» (<https://khai.edu/ua/studentu/sociologichni-opituvannya/bezpeka-ta-dovira/>) та «Молодь та наркотики» (<https://khai.edu/ua/studentu/sociologichni-opituvannya/molod-ta-narkotiki/>). Також, у відомостях про самооцінювання зазначено, що конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо) під час реалізації ОП не зафіксовано, а у разі виникнення таких ситуацій студент має право заручитися допомогою омбудсмена Замелюхіної А. О. та звернутись в офіс студомбудсмена. На зустрічі 5 ЕГ було з'ясовано, що у ХАІ за ОП конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією) не спостерігалось, а у разі виникнення конфліктних ситуацій ЗВО дійсно можуть звернутися до офісу студомбудсмена, але яким чином можуть бути вирішені питання щодо їх вирішення ЕГ не зрозуміло, бо ЕГ не встановила наявності будь якого документу, у якому зазначено чітку і зрозумілу політику і процедуру вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією тощо). На підставі вищезазначеного, ЕГ вважає, що за ОП не підтверджена чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

ХАІ має потужну матеріально-технічну базу, яка вдосконалюється та оновлюється. Надзвичайно потужна матеріально-технічна база університету (бібліотека, читальні зали, інша інфраструктура (аудиторії, центри, лабораторії, спортзали, актові зали, літні майданчики, їдальня, гуртожитки тощо), а також навчально-методичне забезпечення за ОП забезпечують досягнення визначених ОП програмою цілей та програмних результатів навчання. Наявний бібліотечний фонд своєчасно оновлюється, впроваджено електронний каталог видань бібліотеки, його наповнення (наочно-методичне, науково-видавниче, періодичне) дає можливість повністю забезпечити навчальний процес та всебічно підготувати висококваліфікованого фахівця ОП «Міжнародна економіка». ХАІ забезпечує безоплатний доступ викладачів й здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах ОП «Міжнародна економіка». Результативною для ЗВО є робота психологічної служби, студентського самоврядування та студентського омбудсмена. ХАІ створено належне освітнє середовище, яке є безпечним для життя та здоров'я здобувачів ВО та дозволяє задовольнити їх потреби та інтереси.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Експертна група не встановила документу (ів), які визначали б чітку та зрозумілу політику та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією). Рекомендації ЗВО: розглянути питання щодо прийняття документу, який би визначав чітку та зрозумілу політику та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією).

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ЕГ встановлено достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 7.1 - 7.6 (ХАІ має потужну матеріально-технічну базу, яка вдосконалюється та оновлюється; забезпечує безоплатний доступ викладачів й здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів; освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів ВО та дозволяє задовольнити їх потреби та інтереси), а зазначені рекомендації можуть бути здійснені у короткострокові терміни.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розроблення затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП регламентуються Положенням про розроблення та модернізацію ОП (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/polozhenniyai/polozhennya-yaki-regulyuyut-poryadok-zdiysnennya-osvitnogo-procesu/polozhennya-pro-rozroblennya-ta-modernizaciyu-osvitnih-program/>), в якому зазначено, що ОП для певної спеціальності розробляє ПГ, яка складається з НПП або НП, які працюють у ЗО за основним місцем роботи, мають кваліфікацію відповідно до спеціальності й не входять (входили) до жодної ПГ такого або іншого ЗВО в поточному семестрі (крім ПГ з цієї ж спеціальності в цьому ЗВО). Відповідальним за реалізацію ОП є гарант, який несе персональну відповідальність за забезпечення якості викладання та навчання за ОП, своєчасне надання інформації щодо моніторингу ОП, її акредитації та конкурентоздатності. Для забезпечення якості викладання та навчання на ОП утворюються групи супроводу, до складу яких входять НПП, представники ЗВО та роботодавців (за згодою). До складу ПГ спеціальності встановлюються додаткові вимоги (для ОС бакалавра вони зазначені у р.3 Положення). Пропозиції щодо запровадження нової ОП та складу ПГ з її розроблення подаються випусковими кафедрами до ВР факультету; для розгляду й узгодження змісту ОП на засіданні НМК, факультет подає текст ОП до НМВ й відділу ліцензування та акредитації; після розгляду й затвердження змісту ОП на засіданні НМК, голова готує службове подання на ім'я голови ВР ХАІ про внесення питання щодо розгляду ОП на засіданні ВР, рішення якої є підставою для розроблення й затвердження навчального плану підготовки ЗВО за цією ОП (р.4). Електронний варіант ОП розміщується на сайті ХАІ для громадського обговорення (п.4.7). Перегляд ОП здійснюється один раз на 5 років, однак, з метою вдосконалення або модернізації, ПГ може вносити необхідні зміни або доповнення протягом цього терміну (п.5.1). ОП може оновлюватися частково в частині всіх компонентів, крім місії (цілей) і програмних навчальних результатів (підстави зазначені у п.5.2). ОП «Міжнародна економіка» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня ВО в ХАІ було переглянуто у зв'язку: зі перерозподілом кр. ЄКТС між компонентами ОП та оновленням змісту її опису (пр. ВР № 9 від 25.04.18 р.; пр. ВР № 9 від 20.03.19 р.; пр. ВР № 9 від 28.04.21 р.); зі змінами відповідно до СВО (наказ МОН № 357 від 04.03.20 р.) та зміною НРК (ПКМУ від 25.06.20 р. № 519) (рішення НМК з ХАІ пр. № 1 від 31.08.20 р.); (відповіді на запит 1,2 та зустрічі з Гарантом та 1,4). Модернізація ОП може стосуватися мети (місії), ПНР ОП, змінення виду ОП, особливим випадком якого є включення до ОП нових неформальних спеціалізацій (підстави зазначені у п.5.3). ЕГ встановлено, що за ОП всі вищезазначені процедури витримані та у повному обсязі узгоджуються з Положенням про організацію освітнього процесу та Положенням про систему забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі ОП долучаються до перегляду ОП шляхом внесення пропозицій (відповіді на запит 3,5 та зустрічі з Гарантом та 2,5, резервної зустрічі (Воробієнко Д.О., гр. 667се) та відкритої зустрічі, де були присутні випускники) та участі в анкетуванні ЗВО щодо якості ОП та дотримання принципів доброчесності. За спеціальністю 292 «МЕВ» результати анкетування ЗВО представлені за посиланням [https://khai.edu/assets/documents/4929/%D0%9E%D0%9F%D0%98%D0%A2%D0%A3%D0%92%D0%90%D0%9D%D0%9D%D0%AF%20%D0%A1%D0%A2%D0%A3%D0%94%D0%95%D0%9D%D0%A2%D0%86%D0%92%20%D0%A1%D0%9F%D0%95%D0%A6%D0%86%D0%90%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%9E%D0%A1%D0%A2%D0%86%20292%20\(1\).pdf](https://khai.edu/assets/documents/4929/%D0%9E%D0%9F%D0%98%D0%A2%D0%A3%D0%92%D0%90%D0%9D%D0%9D%D0%AF%20%D0%A1%D0%A2%D0%A3%D0%94%D0%95%D0%9D%D0%A2%D0%86%D0%92%20%D0%A1%D0%9F%D0%95%D0%A6%D0%86%D0%90%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%9E%D0%A1%D0%A2%D0%86%20292%20(1).pdf) . Результати анкетування ЗВО щодо якості ОП та дотримання принципів доброчесності учасниками освітнього процесу (станом на березень 2021 р.) свідчать про високий (89,3%) рівень задоволення ЗВО змістом та очікуваними РН, забезпечення якості ОП (через залучення ЗВО до періодичного перегляду ОП (75%). Періодичність та механізм проведення опитування ЕГ не з'ясовано. ЗВО включені до складу ВР ХАІ та факультету (Голова первинної профспілкової організації студентів ХАІ Зейнієв Т.Г., Голова студ. ради самовряд. ХАІ Ковалевська Г. В. (гр. 526), представник само в'язд. від фак-ту програмної інженерії та бізнесу Колодій Д.В., студ. омбудсмен Замелюхіна А.О.), НМК (члени НМК № 3 Волошина М.В. (ст.гр.750пм) та Гриншпун О.Р. (ст.гр.821д), розширених засідань кафедри 605 (Воробієнко Д.О. (гр. 667се), також, погоджується кандидатура Дуліної Т.С. (гр. 631 ме), на засіданнях яких проходять обговорення, схвалення, затвердження ОП та змін до них, обговорення процедур забезпечення якості освіти. Під час спілкування із ЗВО (зустріч 2) та представниками органів студ. самов'язд. (зустріч 5) цей факт було підтверджено. ЕГ під час опрацювання ОП та НП за 2018-2021рр. підтверджено факт врахування пропозицій ЗВО

Царициної Н.С. та Воробієнко Д.О. щодо збільшення годин та розширення можливостей ЗВО щодо вивчення ін. мов як за ОК (з 12кр. у 2018р. до 17кр. у 2021р.), так і за ВК), а саме: у 2018р. (ОК Ділова ін. мова 12кр. (по 4кр. у 5-7сем.); ВК Ін. мова за вибором 7кр. (3кр. (1 сем.) та 4кр. (2 сем.) й ВК Друга ін. мова 12кр. (по 4кр. у 5-7сем.); у 2019р. (ОК Ділова ін. мова 16кр. (по 4кр. у 4-7сем.); ВК Ін. мова за вибором 7кр. (3кр. (1 сем.) та 4кр. (2 сем.) й Друга ін. мова 12кр. (по 4кр. у 5-7сем.); у 2020р. ОК Англомовні бізнес-комунікації 4кр. (4 сем.) та ОК Друга ін. мова 3,5кр. (6 сем.); ВК Ділова ін. мова або Друга ін. мова (німецька) 5кр. (8 сем.); у 2021 р. (ОК Ділова ін. мова 9,5кр. (5,5кр. (3 сем.) та 4кр. (4 сем.) й ОК Друга ін. мова 7,5кр. (4кр. (5 сем.) та 3,5кр. (6 сем.); ВК Мовні компетентності (ін. мова) на вибір англійська, німецька, китайська мови та французька мова як друга іноземна 12кр.(по 6кр. (1-2 сем.) й Ділова ін. мова або Друга ін. мова (німецька) 5кр. (8 сем.). Вищезазначені факти дають змогу членам ЕГ визначити ЗВО за ОП як повноцінних партнерів у всіх процесах забезпечення якості ОП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Роботодавці залучені до процесу перегляду ОП «Міжнародна економіка», та надають пропозиції та рекомендації для покращення освітньої програми. Під час інтерв'ю з стейкхолдерами Максименко О.Л., Президент ГС «Експертна Міжгалузева Асоціація України» (співпраця з питань діджиталізації, сучасної логістики, інформаційної безпеки тощо); Ситник О.Б., директором ДП «Український державний інститут по проектуванню заводів важкого машинобудування» (співпраця з питань розвитку та підтримки авіабудування на міжнародному рівні, залучення до конференцій та інших заходів, таких як Індустрія 4.0 (Молодь в Індустрії 4.0), залучення до співпраці у кластері «Інженерія, автоматизація та машинобудування» (Харків-Запоріжжя-Київ) та забезпечення ОП «Міжнародна економіка» проходженням виробничої практики); Токаревим Ю. Р., віце-президентом Aerovista FZE (співпраця з питань логістичної комунікації у сфері міжнародних відносин) та Іваненко О.М., ТОВ «Техноком» / ТОВ «Нестле Україна» (випускниці, співпраця з питань функціонування міжнародного бізнесу та інвестицій, можливостей працевлаштування) було виявлено, що відносини стейкхолдерів з гарантом та робочою групою мають постійний партнерський характер співпраці (зустріч 6). Роботодавці усно та письмово висловлювали відгуки та рекомендації, які долучені до ОП в якості додатків, щодо вдосконалення ОП. Окрім іншого, всі пропозиції, які надавалися роботодавцями, було враховано у ОП в редакції 2021 р., а саме, пропозиції щодо створення ОК 6 Основи економіки бізнесу та ОК 40 Міжнародна бізнес-аналітика (пропозиції Ситник О.Б.). У співпраці з Aerovista FZE обговорювались питання щодо стажування здобувачів вищої освіти за ОП «Міжнародна економіка» (2-3 особи), але завдяки пандемії Covid19, стажування перенеслось на найближче майбутнє (Токарев Ю. Р.). На зустрічі 6 роботодавці виявили зацікавленість щодо співпраці за ОП Міжнародна економіка у якості гостей лекторів.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Після інтерв'ю з представниками структурних підрозділів (зустріч 4), з представниками органів студ. самоврядування (зустріч 5), роботодавцями (зустріч 6), випускниками (відкрита зустріч) ЕГ було з'ясовано, що збирання, аналіз та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників ОП здійснюється шляхом взаємодії кафедри 605 з відділом сприяння працевлаштуванню студентів і випускників (ВСПСВ), ГО «Міжнародна асоціація випускників ХАІ» й через процедуру спілкування гаранта та НПП кафедри з випускниками ОП, проведення щорічного заходу «День ХАІ» та Ювілейних зустрічей випускників (<https://khai.edu.ua/university/asociaciya-vipusknikiv/>). Також, Центром зв'язків з громадськістю (<https://khai.edu.ua/university/pidrozdzili-universitetu/pr-sluzhba/>) проводиться робота зі створення та підтримки ефективної системи бренд-комунікацій ХАІ (<https://www.facebook.com/presinfoXAI/>); інформація щодо кар'єрного шляху та траєкторії працевлаштування випускників збирається ВСПСВ через сторінки у соціальних мережах Facebook <https://www.facebook.com/trudoustroystvoKHAI/>; Instagram https://www.instagram.com/trudoustroystvo_khai/?hl=ru та Telegram https://t.me/khai_career, кафедрою 605 (Facebook <https://www.facebook.com/businessKhai>; Instagram <https://www.instagram.com/bizneskhai/>), НПП та кураторами шляхом неформального спілкування з випускниками. ВСПСВ (<https://studgorodok.khai.edu.ua/studentu/trudoustroystvo/>), який діє на основі Положення про ВСПСВ від 05.10.2016 р. (<https://studgorodok.khai.edu.ua/university/normativna-baza/polozheniya1/polozhennya-pro-strukturni-pidrozdzili-ta-sluzhbi/polozhennya-pro-viddil-spriyannya-pracevlashtuvannnyu/>), створено з метою сприяння реалізації прав ЗВО і випускників на працю та забезпечення випускників першим робочим місцем. ВСПСВ складається з трьох робочих груп: обліково-статистичної; розподілу випускників (збирання планів персонального розподілу, виготовлення направлень на роботу, видача та ведення обліку виданих направлень); практики (збирання заявок на бази практики, формування договорів про співпрацю, угод на практику ЗВО); сприяння працевлаштуванню випускників та тимчасовій трудовій зайнятості ЗВО, їх адаптації до практичної діяльності, налагодженню й підтримці зв'язків з потенційними роботодавцями; проведення заходів; інформування про відкриті вакансії. ВСПСВ бере участь у навчальному курсі з кар'єрного консультування для представників центрів кар'єри закладів вищої та ПТО в межах програми «Мріємо та діємо». Основною метою ГО «Міжнародна асоціація випускників ХАІ» є створення умов для об'єднання творчого співробітництва і взаємодії випускників ХАІ із НПП, аспірантами і ЗВО (<https://khai.edu.ua/university/asociaciya-vipusknikiv/>). ЕГ дійшла висновку, що у ХАІ та за ОП дійсно існує практика збирання та аналізу інформації щодо кар'єрного шляху випускників ОП, але, у процесі АЕ, ЕГ не з'ясовано існування практики врахування такої інформації.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

У процесі акредитаційної експертизи ОП «Міжнародна економіка» ЕГ було встановлено, що ОП та освітні компоненти постійно оновлюються. Слід зазначити, що ОП «Міжнародна економіка» погоджена із стейкхолдерами, роботодавці та здобувачі вищої освіти вносять пропозиції, які розглядаються на розширених засіданнях кафедри (відповідь на запит 3, 19). Створена система анкетування - анкети розміщено на сайті ХАІ <https://khai.edu.ua/education/sistema-zabezpechennya-yakosti-osviti/rezultati-monitoringu-yakosti-osviti/anketuvannya/>. Проводяться зустрічі групи забезпечення щодо обговорення покращення ОП, на які запрошуються роботодавці (зустрічі 2,5,6). Зазначені у відомостях самооцінювання виправлені недоліки стосовно перегляду застарілих джерел в окремих дисциплінах не доведено. Так, наприклад, за ОК 29 Міжнародна економіка пропонуються джерела 2003-2005 рр. (базові) та 2004-2009 рр. (додаткові); за ОК 38 Економічна дипломатія і міжнародна економічна політика пропонуються джерела 2002-2015 рр.; ОК Міжнародний економічний аналіз пропонуються джерела 2003-2005 рр. (базові), 1997-2007 рр. (додаткові) та 2001-2013 рр. (інформаційні ресурси). Підтверджується уточнення щодо виконання розрахункових робіт, розширення галузевої специфіки ОП «Міжнародна економіка», корегування співвідношення лекційних та практичних занять, аудиторної та самостійної роботи (аналіз ОП «Міжнародна економіка» та навчальних планів за 2018-2021 рр.). Підтверджується виправлення недоліків у процедурі вибірковості освітніх компонент, які були ліквідовані у 2020 р. шляхом переходу від вибіркової процедури у розрізі лише двох вибіркових блоків до розширення блоковості за різними спрямуваннями: Гуманітарний блок (Soft skills) (<https://khai.edu.ua/education/osvitni-programi-i-komponenti/nmk/gumanitarna-disciplina-za-viborom-studentiv-i-kursu/>) ; Математичний блок (<https://khai.edu.ua/education/osvitni-programi-i-komponenti/vibirkovi-komponenti/vibirkovi-komponenti-dlya-bakalavriv/matematichnij-blok-na-vibir-dlya-6-go-fakultetu/>); Блок Minor (<https://khai.edu.ua/education/osvitni-programi-i-komponenti/vibirkovi-komponenti/minor/>); Дисципліни індивідуального вибору (<https://khai.edu.ua/education/osvitni-programi-i-komponenti/vibirkovi-komponenti/disciplina-individualnogo-viboru-1/>) . Всі факти підтверджено ЕГ під час он-лайн зустрічей. На думку експертної групи, в ХАІ забезпечується системне реагування на виявлені недоліки в освітній діяльності (за винятком перегляду застарілих джерел в НМЗ окремих дисциплін).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація ОП «Міжнародна економіка» є первинною, тому зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій відсутні.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

У результаті акредитаційної експертизи ЕГ дійшла висновку, що в академічній спільноті ХАІ сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку ОП «Міжнародна економіка» та освітньої діяльності за ОП. На думку експертної групи, в ХАІ забезпечується своєчасне та ефективне реагування на виявлені недоліки в освітній діяльності. ОП «Міжнародна економіка» загалом, та освітні компоненти зокрема постійно оновлюються. Слід зазначити, що ОП «Міжнародна економіка» погоджена із стейкхолдерами, роботодавці та здобувачі вищої освіти вносять пропозиції, які розглядаються на розширених засіданнях кафедри та засіданнях робочої групи із внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у ХАІ. Було виявлено, що ХАІ забезпечує наявність необхідних ресурсів для організації та безпеки освітнього процесу та наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом. В ХАІ діє Положення про академічну доброчесність (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/polozheniya/polozhennya-yaki-regulyuyut-poryadok-zdiysnennya-osvitnogo-procesu/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist/>), що є складовою нормативної бази системи забезпечення якості вищої освіти. Окрім іншого, є ряд документів, що регламентує систему забезпечення якості освіти: Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/polozheniya/polozhennya-pro-organizaciyu-sistemi-upravlinnya-yakistyu/polozhennya-pro-sistemu-zabezpechennya-yakosti/>), Антикорупційна програма (https://khai.edu/assets/documents/1136/АКР_KhAI.pdf) та інші нормативні документи, які регулюють визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти та їх дієвість. Під час роботи експертною групою відмічено, що заявлені цінності сприймаються та декларуються у власній професійній діяльності колективом ХАІ та кафедри економіки, маркетингу та міжнародних економічних відносин як корисні та належні.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Розроблені й оновлені нормативні документи щодо процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми Органи студентського самоврядування та здобувачі ЗВО активно

залучені до процесу перегляду ОП «Міжнародна економіка». Рекомендації роботодавців враховуються при оновленні ОП. Конструктивний підхід адміністрації ХАІ та Гаранта ОП «Міжнародна економіка» до рекомендацій щодо покращення ОП. Оперативне реагування на сучасні зміни у вимогах до реалізації освітнього процесу й забезпечення його якості. Свідоме дотримання академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

1. Не доведено існування практики врахування інформації, яка стосується кар'єрного шляху випускників ХАІ за ОП «Міжнародна економіка». 2. ЄГ встановлено випадок невчасного реагування на виявлені недоліки за ОП «Міжнародна економіка» (перегляд застарілих джерел в НМЗ окремих дисциплін). Рекомендації ЗВО: 1. Потребує розробки алгоритм формування та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників за ОП «Міжнародна економіка» та налагодження співпраці з ними з метою удосконалення ОП. 2. Вчасно реагувати на виявлені недоліки за ОП «Міжнародна економіка».

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Зважаючи на те, що в ХАІ запроваджено систематичний перегляд ОП «Міжнародна економіка» із залученням здобувачів вищої освіти та роботодавців, сформовану культуру якості в академічній спільноті, регламентовані чіткі процедури провадження внутрішньої політики забезпечення якості вищої освіти, системності моніторингу та його результатів, проте потребує розробки алгоритм формування та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників за ОП «Міжнародна економіка» та необхідність вчасного реагування на виявлені недоліки за ОП «Міжнародна економіка», експертна група оцінює Критерій 8 як такий, що має рівень відповідності В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Усі правила та процедури щодо визначення та регулювання прав та обов'язків усіх учасників освітнього процесу визначені та регулюються Статутом Університету (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenti/statut-universitetu1/>); Колективним договором (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenti/kolektivnij-dogovir1/>); Кодексом етичної поведінки в ХАІ (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenti/kodeks-etichnoi-povedinki/>); Положенням про організацію освітнього процесу (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/polozheniya1/polozhennya-yaki-regulyuyut-poryadok-zdijsnennya-osvitnogo-procesu/polozhennya-pro-organizaciyu-osvitnogo-procesu/>); контрактом здобувача вищої освіти та іншими внутрішніми документами ЗВО, до яких є вільний доступ на сайті ЗВО, та на які були надані посилання. Усі правила та процедури є чіткими та зрозумілими, а також їх послідовно дотримуються усі учасники під час реалізації ОП «Міжнародна економіка». Проте у ЗВО відсутня реальна практика використання правил і процедур щодо визнання результатів навчання, яких було досягнуто в рамках неформальної освіти.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

ОП акредитується вперше. За наданим ЗВО посиланням (<https://khai.edu.ua/education/osvitni-programi-i-komponenti/gromadske-obgovorennya/>) не розміщено відповідного проекту змін до ОП з метою отримання скарг та зауважень від стейкхолдерів за ОП «Міжнародна економіка». Як пояснив завідувач лабораторії управління і просування Web-ресурсів Харченко А.А., відповідний проект та форма для збору зворотного зв'язку оприлюднюється за місяць до назначеного засідання ВР та відповідної кафедри. Під час інтерв'ювання різних фокус-груп, а саме здобувачів та роботодавців, експертною групою було встановлено, що пропозиції та зауваження вносилися в усній формі або через анкетування/опитування (гугл-форму) та враховувалися, але перевірити факт оприлюднення на сайті таблиці пропозицій та рекомендацій після закінчення громадських обговорень неможливо, адже, як зазначив Харченко А.А. матеріали з сайту не зберігаються та не архівуються (зустріч 7).

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ЗВО своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про ОП в достатньому для інформування стейкхолдерів та суспільства обсязі. Загальна інформація про освітню програму, мета, інформація про придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання, викладання та оцінювання опубліковані за посиланням <https://khai.edu.ua/education/osvitni-programi-i-komponenti/osvitni-programi-bakalavriv/mizhnarodna-ekonomika2/>. Інформація про програмні результати навчання наведена в повному обсязі за посиланням <https://khai.edu.ua/education/osvitni-programi-i-komponenti/osvitni-programi-bakalavriv/mizhnarodnaekonomika2/programni-rezultati-navchannya19/> Короткий опис, структура і компоненти освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка» по роках є на сайті за посиланням <https://khai.edu.ua/education/osvitni-programi-i-komponenti/osvitni-programi-bakalavriv/mizhnarodna-ekonomika2/navchalni-plani18/>

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильні сторони ОП полягають у тому, що ХАІ у повній мірі інформує усіх учасників освітнього процесу ОП «Міжнародна економіка». На офіційному сайті оприлюднено достатню кількість ресурсів для ознайомлення з місією, цілями ЗВО, очікуваними результатами навчання та освітніми компонентами, що дає змогу вступникам обґрунтовано підійти до вибору майбутньої спеціальності та ОП, здобувачам - бути усвідомленими учасниками навчального процесу, а викладацькому складу і роботодавцям забезпечує прозорість і системність у підготовці здобувачів за даною ОП. Також забезпечено достатню прозорість та публічність основних документів і процедур, що регулюють освітній процес за ОП «Міжнародна економіка» та в ЗВО в цілому.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабкими сторонами є неможливість перевірити факт оприлюднення на сайті таблиці пропозицій та рекомендацій після закінчення громадських обговорень за ОП «Міжнародна економіка». Рекомендації ЗВО: розглянути можливість зберігання фактів оприлюднення на сайті таблиці пропозицій та рекомендацій після закінчення громадських обговорень за ОП «Міжнародна економіка».

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ОП «Міжнародна економіка» має узгодженість із якісними характеристиками за всіма підкритеріями критерію 9. Інформацію на веб-сайті ЗВО подано коректно та у повному обсязі. Проте, проєкт ОП та таблицю із наданими пропозиціями та зауваженнями стейкхолдерів після її громадського обговорення наразі не оприлюднено. Враховуючи сильні сторони ОП та позитивні практики, узгодженість між підкритеріями, експертна група дійшла висновку, що ОП «Міжнародна економіка» та освітня діяльність ХАІ за ОП відповідають рівню В за Критерієм 9, а виявлений недолік може бути виправлений у короткий термін.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	E
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **умовна (відкладена) акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Чепеленко Анжеліка Михайлівна

Члени експертної групи

Дорошкевич Катерина Олегівна

Кравченко Маргарита Ігорівна